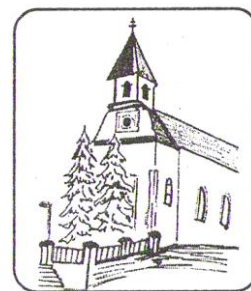

DOVALOVSKÉ MOSTY

Občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Liptovský Hrádok – Dovalovo

Ročník 14

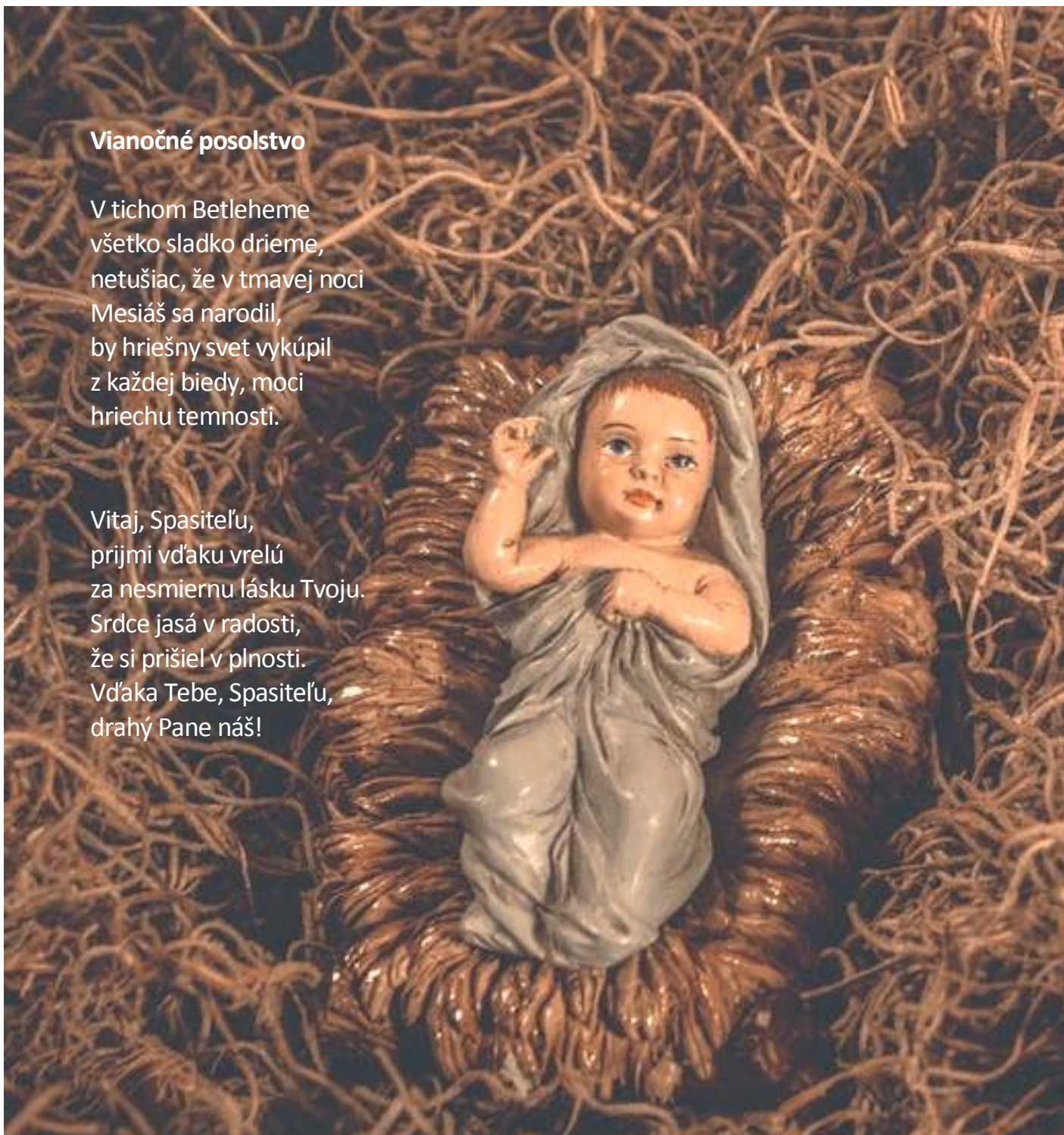
December 2018

číslo 2

Vianočné posolstvo

V tichom Betleheme
všetko sladko drieme,
netušiac, že v tmavej noci
Mesiáš sa narodil,
by hriešny svet vykúpil
z každej biedy, moci
hriechu temnosti.

Vitaj, Spasiteľu,
prijmi vďaku vrelú
za nesmiernu lásku Tvoju.
Srdce jasá v radosti,
že si prišiel v plnosti.
Vďaka Tebe, Spasiteľu,
drahý Pane náš!

Pastiersky list zboru biskupov k Vianociam 2018

„Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!“ L 2, 14

Milé sestry a milí bratia.

Vianočný chválospev anjelov: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle“, zaznieva v našich chrámoch každú nedeľu. S ním vstupuje kúsok Vianoc do každých našich služieb Božích. Stal sa nám tak samozrejmom súčasťou liturgie, že už niekedy ani nevnímame jeho obsah. Ten je skutočne nádherný.

To, čo sa stalo na prvé Vianoce, vstúpilo na túto zem ako prejav Božej slávy. Boží Syn prišiel k nám, na našu zem. V Ňom sa nebesia spojili s našou zemou. Do časnosti vstúpila večnosť, do tmy svetlo, do beznádeje záchrana. Kňaz Zachariáš to vyslovuje v prorocte: A ty, dieťaťko, budeš sa volať prorokom Najvyššieho, lebo pôjdeš pred Pánom, aby si pripravil jeho cesty; a dal poznať jeho ľudu spásu v odpustení hriechov z hĺbky svojho milosrdenstva, vďaka ktorému nás navštívi Prichádzajúci z výsosti, aby sa zjavil tým, čo sedia v tme a v tóni smrti, a upriamil naše kroky na cestu pokoja (L 2, 76 – 79). Prichádzajúci z výsosti prináša pokoj ľuďom.

Všetci túžime po pokoji. Po pokoji v našom vnútri, rodinách, vzťahoch, po pokoji v cirkvi, v našej spoločnosti i v celom svete. Bez pokoja sa nedá normálne, plnohodnotne existovať.

Slovo proroka Zachariáša nás však upozorňuje, že pokoj neprichádza len tak,

sám od seba, automaticky. Že pokoj prichádza ako dôsledok. Dôsledok odpustenia hriechov.

Pán Ježiš prináša pokoj všade tam, kde vyznávame svoje hriechy, On koná svojim odpustením a prináša pokoj.

Vianoce sú jedinečnou príležitosťou pre stretnutie rodiny. Povedzme si však úprimne, že nie vždy bývajú tieto stretnutia idylické. Čas, ktorý trávime spolu intenzívnejšie ako inokedy, odhalí obvykle zreteľnejšie aj naše konflikty a zranenia. Preto sú naše vianočné stretnutia aj jedinečnou príležitosťou k zmiereniu a odpusteniu. Nebojme sa otvorene hovoriť aj o našich zlyhaniach a poprosiť druhých o odpustenie.

Rovnako tak aj naša duchovná rodina – cirkev je poznačená zraneniami a konfliktami, najmä z posledného obdobia.

Pozývame vás, sestry a bratia, k zmiereniu a odpusteniu. Je to bolestivá a ťažká cesta, uznať si, že som spravil chybu, pravdivo pomenovať zlyhania, ale je to jediná možná cesta dopredu, jediný spôsob ako získať pokoj. Nielen chvíľkový klud, ale ozajstný pokoj, ako najhlbšiu vnútornú skúsenosť, ktorou je preznačená celá naša bytosť, celá naša cirkev.

Záver chválospevu anjelov hovorí o dobrej vôli. V tomto bode sa preklady

Písma nie celkom zhodujú, možno túto časť preložiť aj ako – a na zemi pokoj a dobrá vôľa ľuďom, alebo pokoj ľuďom dobrej vôle, vyvoleným ľuďom – teda pokoj ľuďom, v ktorých má Boh zalúbenie.

Akokoľvek, bez dobrej vôle sa nedostane k pokániu, zmiereniu a odpusteniu, ale pokiaľ sa tak stane, Božie odpustenie prináša vždy aj dobrú vôľu. Dobrá vôľa je teda Božím prejavom voči nám, ale aj naším prejavom voči bližným.

Chceme vás preto povzbudiť aj k dobrej vôli. K dobrej vôli, ochotnej k zmiereniu a k dobrej vôli začať novú kapitolu. Aj v osobných vzťahoch, aj v cirkvi.

Tak vám všetkým, bratia a sestry, prajeme pokoj a dobrú vôľu. Nech nás k tomu vedie Pán a zmocňuje svojim Duchom Svätým aj počas týchto sviatkov.

Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.

Mgr. Slavomír Sabol

Zástupca generálneho biskupa a biskup Východného dištriktu

Mgr. Ján Hroboň

biskup Západného dištriktu

Od Adventu k Vianociam

Koniec kalendárneho roka je zároveň začiatkom cirkevného roka. Začíname robiť prípravu na vianočné sviatky, máme starosti s nakupovaním darčiek. V obchodoch zaznievajú koledy, všade sa trblietajú a očiam lahodia ozdoby od výmyslu sveta.

A uprostred tohto čulého ruchu sa k nám snaží prehovoriť Boh. Chce nám pripomenúť, že pre nás je dôležitejšia Jeho prítomnosť, Jeho láska k nám. Nekričí na nás z reklám, prihovára sa nám ticho, láskavo, ale veľmi naliehavo. Oznamuje nám, že príde opäť a bude chcieť vedieť, ako sme zachovávali jeho prikázania.

Počúvame jeho hlas? Dokážeme sa zastaviť a započúvať sa? Máme silu priznať, že sme zase sklamali? Ako sme riešili problémy a ťažkosti, ktoré žiaľ

prichádzajú do života každého človeka? Prosili sme o Božiu pomoc, alebo sme sa „snažili“ pomôcť si sami? Nezabúdali sme ďakovať, ak sa nám naopak darilo?

Napriek všetkým ponukám a uisteniam, ktoré nám Hospodin prináša, spoliehame sa radšej na vlastne schopnosti. Sme otvorení prijímať pozitívne uznania, ale odmietame napomenutia tých, ktorým na nás záleží. Sme presvedčení, že my robíme všetko správne. Nemali by sme však zabúdať, že nás všetkých obklopuje prítomnosť Boha. Nesmrteľný Boh sa k nám skláňa a vo svojom zľutovaní nás uisťuje, že nás neopustí. On je naša spása, On obetoval Svojho syna, aby nás, pominuteľných, zachránil. Malé dieťaťko v jasičkách dostáva moc a silu zachrániť každého, kto

mu otvorí svoje srdce a bez výhrad ho prijme za svojho Spasiteľa.

A nepotrebuje k tomu žiadny kapitál. Stačí, ak nazrieme do svojho srdca a pravdivo si odpovieme, akí vlastne sme. Božie slovo nás povzbudzuje, aby sme sa nebáli urobiť zmenu. Hľadajme Hospodina, On nás vypočuje a vytrhne nás z našich hrôz. Kto sa bude snažiť o spravodlivosť a láskavosť, nájde život, pokoj a radosť. Pomôž nám Hospodine, Bože náš, veď sa spoliehame na Teba. Daj, aby sme precítili teplo a bezpečnosť Tvojej lásky.

A to nielen počas sviatočných dní, ale každodenne. Amen.

Prajem Vám, milí bratia a sestry, z celého srdca požehnané vianočné sviatky.

Z. Pichnarčíková – zb. dozorkyňa

V čej ruke sú „tvoje časy“?

„Ale ja Tebe dôverujem Hospodine. Hovorím: ty si môj Boh! V Tvojej ruke sú moje časy!“ Ž 31, 15 – 16

Čas sú peniaze, hovoria mnohí. Mnohé okolo nás aj to, čo žijeme, tomu skutočne nasvedčuje. No skutočne platí: čas sú peniaze? Čo je čas? Kresťan hovorí o čase, že je Božím darom. Život sám je Boží dar, a teda aj všetok čas, ktorý máme k dispozícii. Ak je to dar, má to aj svoj účel, veď predsa dary, ktoré dávame, dávame s určitým zámerom. Tak aj v živote. Vedomie toho, že čas je Božím darom, je nesmierne dôležité preto, aby sme čas využili a nie premárnili. Zároveň je nesmierne dôležité investovať tento vzácny artikel správne, keďže nenávratne plynie a raz sa ukončí.

Svojho času som čítal konštatovanie, ktoré vyjadruje život mnohých: Mnohí zomierajú tak, akoby ani nežili. A mnohí žijú tak, akoby nemali zomrieť. Skutočný život je uprostred. A tak nie je pravdou, že nemáme čas, ani to, že ho máme dostatok. Máme ho toľko, koľko nám dopraje Boh sám. Kvalita života a prežitého času nespočíva v jeho dĺžke, ale v tom, čím sme tento čas naplnili. Predpokladom kvalitného života je postoj a viera, v ktorej človek dokáže povedať a plne sa stotožniť so slovami: Pane v Tvojej ruke sú moje časy. Kvalita v tomto prípade nespočíva v bezstarostnosti, ale nádeji a pokoji vo všetkom, čo život so sebou priniesie. Vyznanie, ktoré je pred nás kladené, je vyznaním nad životom ako celkom – nad minulosťou, prítomnosťou aj budúcnosťou.

V Božej ruke je naša minulosť

Čo bolo, už nevrátime späť. Vypovedané či nevypovedané, uskutočnené či neuskutočnené je nenávratne preč. Chvíle, keď si to môžeme intenzívne uvedomiť, sú chvíle straty blízkych ľudí. So svojou minulosťou už nič nemôžeme urobiť. Svoju minulosť si nesieme so sebou. Naša minulosť nás môže tešiť, no môže nás aj desiť, naša minulosť nás dobieha. Čo robiť s tým, s čím už nič urobiť nemôžeme? Môžeme len jedine, presne to, čo robí žalmista, ktorý sa dovoľáva Božej milosti: „Hospodine, pamätaj na svoje zľutovanie, na svoju milosť, lebo tie sú od vekov. Na hriechy mojej mladosti a na poklesky moje nespomínaj, pamätaj na mňa podľa svojej milosti“ (Ž 25, 6 – 7). Poklesky a hriechy minulosti jednoducho nie je možné odčiniť konaním dobra. Jedinou cestou je prenechať ju Bohu vyznaním a vierou, že On ju prekryje svojou milosťou. Lebo tak sa

nám zvestuje, že Božia milosť je väčšia ako akýkoľvek ľudský hriech. A tak to, čo bolo a čo poznávame vo viere v Boha, ako to, čo byť nemalo, vložme v pokání a dôvere do Božej ruky.

V Božej ruke je naša prítomnosť

O tom, že život je krehkým, nie je potrebné sa zvlášť rozširovať. Je potrebné sa o tom zmieniť, lebo nám to vo viere života uniká, čomu neraz nasvedčuje životné smerovanie – investovanie času. Žiaľ, neraz si hodnotu vecí, života aj času uvedomujeme, keď ich strácame. Aj žalmista si hodnotu života uvedomuje v hraničnej chvíli ohrozenia života. A preto volá k Bohu a prosí o pomoc. Jeho výkrik však nie je sporadickým, príležitostným po vzore mnohých kedysi a aj dnes, ktorí si na Boha spomenú len v ťažkých chvíľach života. Áno, aj za to vďaka, že volajú a nie reptajú, lebo ich volanie môže stáť pri zrode viery v ich srdci.

Volanie k Hospodinovi nie je pre žalmistu Dávida ničím neobvyklým, ale v podstate vyjadrením jeho životného presvedčenia. „V Tvojej ruke sú moje časy“, inak povedané „Tebe patrí môj život a ty s ním máš právo naložiť ako mieniš“. Život nie je našim vlastníctvom, je nám len prepožičaný. Uchrániť si svoju prítomnosť je možné len s Božou pomocou. Lebo je to On, kto ho zachováva a predlžuje a zároveň je to On, kto ho najlepšie usmerňuje. Vyjadrením toho, že prežívame dôveru ako žalmista Dávid, je aj to, že svoj čas – život dávame Bohu, aby sa stal súčasťou Jeho plánov. Mnohí uverili tomu, že Boh je tu na to, aby sme ho vtiahli do svojich plánov, že je tým rozhodujúcim „zázračným“ prvkom, ktorý má vykonať to, čo sme si zaumienili. Opak je pravdou. Veriť v Boha znamená veriť v plán, ktorý má s nami, nechať sa vtiahnuť do tohto Jeho plánu záchrany. Žiť a utvrďovať sa vo vyznaní „moje časy sú v Tvojej ruke“ je možné sekundami, minútami, hodinami, dňami strávenými v Jeho prítomnosti pomocou slova, sviatosti, modlitby, spoločenstva a služby.

V Božej ruke je naša budúcnosť

Jednou z túžob nás ľudí je poznať budúcnosť. Táto prirodzená túžba človeka mnohých vedie k hľadaniu odpovede u diabla, ktorý však nie je Pánom času ani Pánom budúcnosti. Na prvý pohľad viera v nevinné texty horoskopov, slová

veštcov či rozmiestnenie hviezd na nebi je otváraním sa zlému, ktoré zdanlivo napomáha. Keď tak aj robí, robí tak s cieľom zahubiť ducha aj telo človeka. Žalmista Dávid porozumel, že istota budúcnosti je v rukách Hospodina, ktorý je Pánom nad všetkým, čo nás postretne.

V prípade viery v Boha zostáva podoba budúcnosti tiež nepoznaná, no poznateľný je charakter tej budúcnosti, ktorý je určovaný Božou prítomnosťou za každých okolností. Boh sa postará, zachráni tých, ktorí k Nemu vo viere volajú. Vyznanie žalmistu je zároveň odovzdaním sa aj pre to, čo príde po smrti, lebo v Božej ruke je aj večnosť človeka. Veď pre ňu sme boli utvorení, aby sme vo vzťahu k tejto večnosti, ktorou je Boh sám, žili tu a raz aj po smrti. Večnosť tak nie je v našich rukách, ale v rukách Krista, ktorý svoje ruky nechal prebodnúť zlobou, nenávisťou a hriechom tých, ktorých z lásky stvoril. Ruky Krista rozpäté na kríži sú otvorenými Božími rukami, v ktorých je nám sprístupnená večnosť. V tomto Božom konaní je nádej veriaceho človeka, ktorá ho oprávňuje s pokojom hľadiť na smrť, lebo ona sama je iba prechodom do nového života. Budúcnosť naplnená pokojom, láskou a radosťou nie je v rukách človeka, ale v rukách Božích, ktoré nám to všetko v Kristovi dávajú.

Čo je čas? Čas vôbec nie sú peniaze. Čas – život daný každému z nás je Božím darom, v ktorom tým najdôležitejším je pochopiť a veriť „že naša minulosť, prítomnosť, budúcnosť aj večnosť je v Božích rukách“. Bohom ti je ten/to, v ktorého rukách je tvoj život! V čej ruke sú teda „tvoje časy“?

D. Hanko – zb. farár

Legenda o zakliatom meste (očami jedného diváka)

„Pred dávnymi vekmi žil kráľ, čo svojím umom a dobrotou vládol ríši opradenej mnohými legendami. Jeho vojská stotočne čelili útokom nepriateľského kráľa, nazývaného Čierne knieža. Kým sa obyvatelia ríše držali múdrych rád starého kráľa a uctievali si zákon, ktorý bol spísaný v tajomnej Knihe kníh, Čierne knieža nemalo nad mestom moc. Po čase však na trón nastúpil mladý kráľ. Ten si vždy vyberal tú ľahšiu cestu a tajomnú knihu zavrhol. Vtedy nepriateľ potajomky prenikol za múry mesta a začal konať svoje dielo skazy...“

Pred dávnymi vekmi... Legendy a mýty, rozprávky sú od nepamäti alegóriou života a nesú posolstvo, ktoré nestráca nič na svojej aktuálnosti v ktorejkoľvek dobe. Legenda o kráľovstve, v ktorom je zakázané čítať a písať, kde sú spálené všetky knihy a kde staré zákony nahradili nové, prináša okrem protikladov badateľných už v úvode: starý – mladý, starodávny – moderný, množstvo motívov, ktoré vyvolávajú myšlienky aktuálne práve v dobe, ktorú žijeme. Táto legenda našla svoje zhmotnenie v podobe muzikálu, ktorý mohli nielen Hrádčania vzhliadnuť v Kultúrnom dome v Liptovskom Hrádku 24. a 25. 11. 2018. Ide o počín Divadla Ad1 (divadelné zoskupenie profesionálov a amatérov z východného Slovenska; viac informácií na <http://www.ad1divadlo.sk>).

Vďaka tomu, že sa mladému kráľovi nechce zodpovedne vládnuť, vzniká priestor pre tých, ktorí mienia situáciu využiť a mesto za hradbami ovládnuť. Túto skutočnosť umožňujú nielen

odmietanie tradície a rád starších, ale aj neschopnosť prebrať zodpovednosť. Lebo život bez zodpovednosti je ľahší a ľahšie je aj ísť cestou bez prekážok, ktoré v živote prichádzajú do cesty. Je lákavejšie žiť bez pravidiel, zákona, prekážok. Jednoducho brať život ako zábavu, párty, lebo všetko tradičné a usporiadané v zákonoch života je nmoderné, *nie je in*. A ten, kto sa odmieta riadiť takými zákonmi a radšej posielá zábrany k vode, umožňuje iným žiť život ako večnú zábavu a show, je superstar. Spolu s farbami a hmýrením na javisku sa objavuje slovník taký neznámy v dnešných dňoch. *Nechaj na pokoji nebesá a rob si, čo len chceš*, nastoľuje otázku, kam môže opantanie predstavou slobody bez obmedzujúcich pravidiel viesť. Človeku pri tom dokonca napadne, či aj naši starí rodičia počúvali od svojich potomkov, že sú so svojimi názormi nmoderní a že ich tradície a dodržiavanie pravidiel či dokonca väzba na Zákon *už dávno nie je in* (pravda,

podané iným, no vtedy moderným slovníkom).

Na scéne sa vytvára obraz „slobodného“ mesta, ale divák si v priebehu deja uvedomuje, že také mesto je ilúziou. Nemožnosť ísť za múr je obmedzením, ktoré z mesta robí väzenie. Divák akosi tuší, že sa tu vytvoria dva druhy postáv. Okrem kráľa, ktorý voči tomu, čo sa deje v jeho kráľovstve, nijako nebojuje, lebo si azda ani neuvedomuje, čo si do kráľovstva vpustil, sú tu také, ktorým toto usporiadanie vyhovuje – napr. dvorné dámy. Potom tí, ktorí spriadajú svoje siete, ako pavúky, čo sa v príhodných scénach rozliezajú po kulisách, a pomaly ich sťahujú. Pretože práve omámenie takým životom im umožňuje ovládnuť všetkých okolo a predať moc Čiernemu kniežaťu. Ale sú tu aj také, ktorí si tak akosi uvedomujú, že v tom všetkom čosi predsa len nie je v poriadku. A že musí existovať čosi, čo dáva človeku pocit nie zdanlivej, ale skutočnej slobody (šašove dcéry, matka

jedného z dievčat, princ, kráľovná). Len málokto tuší, že kdesi v kráľovstve je predsa len ukrytý odkaz starého kráľa a vzácna kniha, ktorá predstavuje zákon, ktorým sa riadil.

Skutočnú túžbu po slobode, ktorú máme v srdci, predstavuje želanie po úprimnosti a láske u kráľovnej a prirodzené želanie princa dostať sa spomedzi múrov a pocitu obmedzenia, hoci by to znamenalo postaviť sa drakom. Prvý náznak pokusu o vymanenie sa zo sietí, ktorými sú ľudia v kráľovstve opantaní, prichádza napodiv od postavy, u ktorej by sme to nečakali. Je to práve princ so svojou detskou armádou, kto sa chce postaviť otcovým radcom. Ale radcovia ho z pozície svojej moci, ktorú im dáva postoj kráľa a obyvateľov paláca, vysmejú. Tí naši draci, ťažkosti a životné výzvy sa dajú zvládnuť, ak má človek v srdci istotu, že s ním je Boh, ale ak sa nemá o čo oprieť, jeho snaha zlyhá. Zároveň si človek možno povie, že ak aj chce bojovať proti „drakom“, často vyjde na posmech.

Zmarený pokus o prevrat vracia všetkých späť do siete prisluhovačov Čierneho kniežata. Vzdušné paláce, predstava bohatstva, plnenie všetkých túžob je tým, do čoho sa dvorania zaplietajú stále viac a viac. Bez ohľadu na tých, čo máme okolo, chceme v kolese šťastia vyhrať čo najviac. Je jednoduchšie nemusieť pracovať, vychovávať deti. Je jednoduchšie vymeniť zodpovednosť a s ňou spojenú námahu či dokonca ťažkosti za bohatstvo, šperky, všetky tie lákadlá, ono povestné pozlátko, ktoré na nás vyskakuje zo všetkých kútov tohto konzumného sveta. Je jednoduchšie vyhnúť sa námahe či dokonca sa jej

zbaviť. Vyvažovanie detí, ktorých sa matky kvôli ligotavým čačkám vzdávajú a predávajú ich do výchovy niekomu inému, má svoju silu. Divák sa musí opýtať sám seba, či to niekedy nie je skutočne tak, že tých, ktorých máme priúčať hodnotám a odovzdávať im ich, ponechávame na vedenie tomuto svetu a k iným, moderným hodnotám.

Kráľovu opantanosť predstavuje jeho odev. Prijíma ligotavé rúcho a odmieta dar od manželky. Plášť, ktorý reprezentuje inú tradíciu, kontinuitu, odkaz a pokračovanie línie, ktorú tu zanechal starý kráľ. Ničivá sila toho, čo sa potajomky rozrastá v podobe pavúčich sietí na hradbách, zasiahne aj ruže, ktoré

rastú v záhrade a sprítomňujú kráľa. Ich ostatky však duch starého kráľa odovzdá do rúk kráľovnej. Možno je ešte schopná ich zachrániť vďaka láske, ktorú má v srdci. *Lebo bez lásky sme ničím.* Láska je svetlo a je večná ako nebesá. Volá k slobode a pomáha vidieť skutočnú

krásu sveta. Otázka znie, či je ešte možné vymaniť sa z mizérie, do ktorej sa kráľovstvo spolu s kráľom dostalo.

Nádej sa zhmotňuje okrem kráľovnej lásky aj v túžbe po slobode a pravde u princa. Ten sa vďaka šašovým dcéram dostáva k pokladu ukrytému v chalupe učepenej pod hradbami. Tu ho stráži múdra stará žena. Tajomná Kniha kníh si nachádza cestu k srdcu jej vnuka, ktorý predstavuje výraznejší kontrast aj vďaka svojej zajakavosti. Priťahuje aj iných – napr. už spomínané šašove dcéry. Urobiť odvážny krok pre princa nie je ľahké. Poznáva, že skutočná sloboda je naozaj iná, ukrytá v Knihe kníh. Divák si vďaka tomu spolu s ním uvedomuje, že deti sa kvôli novým radostiam zabudli hrať a zjavne zabudli aj na iné veci.

Vďaka deju na scéne si divák musí uvedomiť, že protiklad staroba/múdrost – mladost/pochabosť nie je vždy taká jednoznačná. Naplno sa prejavuje pri dvojici starý kráľ (reprezentovaný jeho duchom) – mladý kráľ (opantaný služobníkmi Čierneho kniežata), v ďalšej generácii: mladý kráľ – princ sa túžba po múdrosti a pravde prejavuje viac u princa a ukazuje, že práve mladí majú niekedy v túžbe po Pravde viac odvahy. Lebo nechať sa viesť Pravdou chce veľa odvahy. Tajomná Kniha zákona predstavuje okrem iného večný boj dobra

a zla, ktorý sa nebadane realizuje v našom každodennom živote v podobe našich malých bojov.

Otázka znie, či návrat zákona obstojí proti lákadlám nového sveta. Služobníctvo a dvorné dámy si totiž v takom svete bez zábran volkajú. Najmä

ak ten, ktorý mal viesť svojich ľudí k zákonu, na to vo svojej zaslepenosti nedbá. V takom svete slabne hlas lásky a zabúda sa na Knihu zákonov. Niekedy však stačí, že sú okolo nás ľudia, ktorých spája rovnaká túžba stelesnená v nádeji, viere a láske (kráľovná a princ). Potom je nádej na zmenu reálna. V tomto obraze znie jedna z najkrajších piesní predstavenia *Otče náš*, ktorá je vyjadrením častej neistoty a presvedčenia, že Boh mlčí. Hoci sa k nám neustále s láskou skláňa. A sme to práve my a svet okolo nás, kto sa nestíši, aby mohol počuť Jeho hlas:

1. Mlčíš snáď, či len nám sa to zdá,/ skrytý v neznámych tmách./ V nebesách svoje kráľovstvo máš,/ zostúp a buď vládca náš./ Viem, že ty si ten pravý kráľ./ Tvoja tvár v tichu skláňa sa k nám,/ dnes viem, že odpustiť mám.// 2. Mlčí snáď, či len nám sa to zdá,/ skrytý v neznámych tmách./ V nebesách svoje kráľovstvo má,/ zostúp a buď vládca náš./ Viem, že ty si ten pravý kráľ./ Jeho tvár v tichu skláňa sa k nám,/ dnes viem, že odpustiť mám,/ však sám síl nemám.// Zem táto túži dotknúť sa hviezd,/ sen však strieda pád./ Vesmír je prázdny bez tvojej lásky,/ plný je strát./ Odpusť nám viny, ochráň pred zlým,/ nádej, vieru, vráť./ Do tvojich rúk dnes osud svoj dávam,/ s dôverou rád.// 3. Mlčíš snáď, či len nám sa to zdá,/ skrytý v neznámych tmách,/ Ty kráľovstvo máš v nebesách,/ skrytý v neznámych tmách...

Vrátiť knihu tam, kam patrí, však nebude jednoduché. Vďaka pavúčim sieťam sú všetci, čo sa odvážili nazrieť do knihy, ohrození. Stačí jedno udanie a končia vo väzení. Aj obraz matky vo

väzení je obrazom toho, kam môžu klamlivé lákadlá zla viesť. Odmenu za udanie sú nové črevice. Deti chcú byť často dospelé. Pokúšajú sa o samostatnosť a nepočúvajú rady starších a skúsenejších, stavajú sa k nim chrbtom. Ich rozhodnutia sú nevyhnutne ovplyvnené svetom. Človek sa neubrání myšlienke, ako konanie a správanie detí dokáže uväzniť srdce rodiča v smútku a bolesti. „Dielo skazy“ spomínané v úvode tak zasahuje všetky vzťahy, nielen medzi ľuďmi všeobecne, ale aj v rodinách. Cestou k náprave je znova len

sila lásky a potreba odpustenia.

Záverečný boj za kráľovstvo a jeho oslobodenie musí vybojovať kráľ sám. Musí sa postaviť svojim radcom a posluhovačom Čierneho kniežaťa. Vymaniť sa z pút zla nie je jednoduché a jeho moc necháva na tele aj na duši rany. Silnejúca sila lásky a uvedomenie si chýb, ich úprimné oľutovanie, vedie k návratu k Zákonu a je zbraňou, ktorá porazí nenávisť, márnivosť aj klamstvo. Všetky tajomstvá, nádej a pravidlá na

život sú spísané v Knihe kníh. Jej vedenie láme moc všetkých klamstiev. Ona dokáže osvetliť cestu, dať silu, spájať rozbité, je skutočným pokladom a hodnotou. Treba ju len otvoriť a čítať, nechať sa viesť, vzdať úctu a zachovať vernosť a áno, aj padnúť na kolena.

Univerzálnosť motívov, ktoré tento muzikál ponúka, podčiarkuje ich aktuálnosť a presvedča o tom, že vo svojej podstate sú kulisy a kostýmy či zasadenie príbehu do akéhosi imaginárneho kráľovstva vlastne irelevantné. Jeho piesne sú veľmi počúvateľné, sú nositeľmi posolstva, ktoré – dovoľím si povedať – osloví mnohých. Texty piesní dotvárajú dej i atmosféru a vyvolávajú emócie, pri nejednej sa dokonca tlačí do oka slza. Hlbokosť ich posolstva pre mňa predstavuje najmä už spomínaná pieseň *Otče náš*. Mnohé z piesní majú potenciál zapísať sa do pamäte tak, že si ich melódiu a časti textu budete ešte dlho pohmkávať. (Samotné texty sú prístupné na internetovej stránke Divadla Ad1.) Tento muzikál vo mne zanechal hlboký zážitok, ktorý doznieval niekoľko dní. Videl som ho dvakrát, čo napovedá, že je to príbeh, ktorý má čo ponúknuť. Dodnes

vo mne rezonujú pocity a vracajú sa zakaždým, keď si púšťam jeho piesne. Ten zážitok odporúčam každému a myslím si, že ak budem mať možnosť vzhliadnuť Legendu o zakliatom meste ešte raz, určite si ju nenechám ujsť.

P. Choma a A. Chomová

zdroje:

<http://www.ad1divadlo.sk>

Legenda o zakliatom meste. [CD] Bardejov: VIDEOROHAL, 2018.

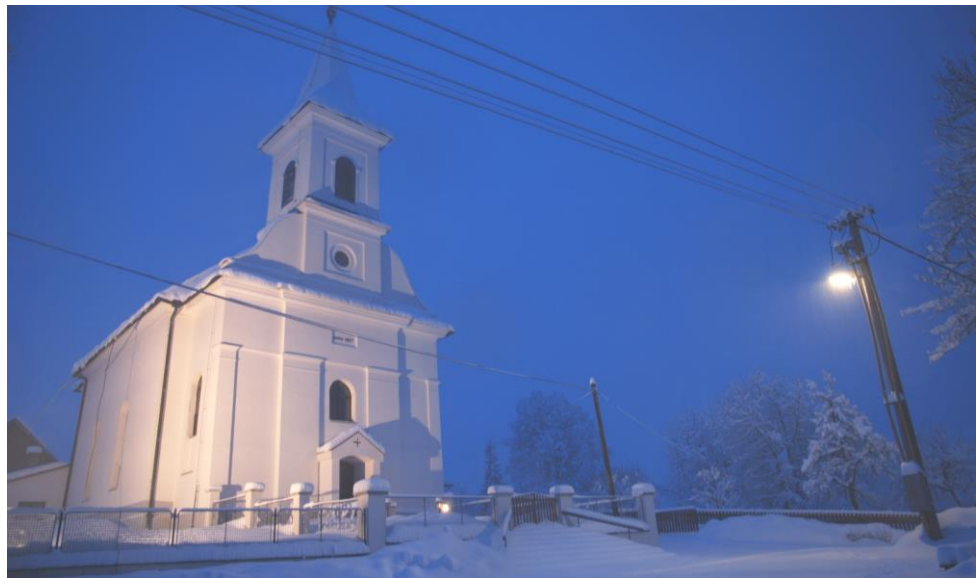
Chrám Boží – vzácne miesto

„Keď Šalamún skončil celú túto modlitbu i úpenlivú prosbu k Hospodinovi, povstal spred oltára Hospodinovho, kde kľačal na kolenách a kde vystieral dlane k nebu, postavil sa a požehnal celé zhromaždenie Izraela mohutným hlasom: Požehnaný Hospodin, ktorý doprial odpočinok svojmu ľudu izraelskému, ako zaslúbil, takže nepadol ani jeden zo všetkých Jeho vzácných sľubov, ktoré dal skrze svojho služobníka Mojžiša. Nech je Hospodin, náš Boh, s nami, ako býval s našimi otcami, nech nás neopustí a nezavrhne. Nech sa naše srdcia naklonia k Nemu, aby sme chodili po všetkých Jeho cestách a zachovávali Jeho prikázanie, Jeho ustanovenie a Jeho právne predpisy, ktoré dal našim otcom. Nech sú tieto slová, ktorými som sa modlil pred Hospodinom, blízke Hospodinovi, nášmu Bohu, vo dne v noci, aby hájil právo svojho služobníka a právo svojho ľudu izraelského podľa dennej potreby; aby všetky národy zeme poznali, že On, Hospodin, je Boh, a nikto iný. Nech je vaše srdce celé oddané Hospodinovi, nášmu Bohu, aby ste chodili podľa Jeho ustanovení a zachovali Jeho prikázania ako dnes. Potom obetoval kráľ i celý Izrael s ním pred Hospodinom zábitnú obeť. Šalamún obetoval zábitnú obeť spoločenstva, ku ktorej zabil pre Hospodina dvadsaťdva tisíc býkov a stodvadsaťtisíc oviec. Tak kráľ i všetci Izraelci posvätili dom Hospodinov. V ten deň posvätil kráľ aj stred nádvorja pred domom Hospodinovým, lebo tam obetoval spaľované i pokrmové obete a tuk obetí spoločenstva, keďže bronzový oltár pred Hospodinom bol primalý na to, aby sa naň vmestili spaľované i pokrmové obete i tuk obetí spoločenstva. V tom čase slávil Šalamún a všetok Izrael sviatok, veľké zhromaždenie od Chamátu až po Egyptský potok pred Hospodinom, našim Bohom, za sedem dní a ďalších sedem dní, to jest za štrnásť dní. Na ôsmy deň prepustil ľud. Vtedy požehnávali kráľa a rozišli sa do svojich domov rozradostení a s veselou myslou pre všetky dobrodenia, ktoré Hospodin učinil svojmu služobníkovi Dávidovi a svojmu izraelskému ľudu.“ 1 Kr 8, 54 – 66

Stretávame sa v tomto chráme sláviac jeho vzácne jubileum. Od jeho posviacky uplynulo 161 rokov. Je to vzácna príležitosť spomínať na úsilie otcov, ktorí ho stavali. Keď si človek uvedomí, za akú krátku dobu postavili tento chrám, tak žasne nad tým, koľko zápalu a odhodlania, hlboké viery muselo byť v srdciach staviteľov. Tí dennodenne prichádzali vyše štyroch mesiacov na stavbu, z ktorej vyrástol tento pekný kostol. Jeho krásu možno obdivovať tak zvonku, ako aj zvnútra. Ležať na srdci nám však nemajú iba kamenné stavby. Tento priestor, ktorý zbudovali vaši predkovia, ste prijali ako dar, aby ste sa aj vy sami budovali ako „živé kamene“ v živú stavbu cirkvi. Tu sa stretáva cirkev Božia, ktorú tvoríme, my, jej členovia. Prečítal som pomerne dlhý text, ktorý hovorí o tom, ako posviacal Šalamún prvý chrám, ktorý bol postavený Hospodinu v Jeruzaleme. V tomto slove nie je len určitý historický opis samotnej udalosti. V texte je tiež povedané, čo chrám je, na čo bol pre Izraelcov postavený a na čo má slúžiť. Posviacka chrámu nevytvára akési magické fluidum nad posviacaným priestorom. Ňou je chrámový areál odčlenený z profánneho prostredia pre službu Bohu. Je veľmi dôležité, aby tí, ktorí do kostola vchádzajú, vnímali tento priestor ako oddelený pre Boha. Chrám bude pre nás skutočne svätý iba vtedy, ak rozumieme jeho poslianiu.

Chrám je miestom nádeje

Prvú myšlienku, ktorú chcem, aby ste si so mnou všimli z prečítaného textu, je

idea odpočinku. Šalamún hovorí, že „Hospodin doprial odpočinok svojmu ľudu Izraelskému“. Nehovorí to v zmysle fyzického odpočinku, ktorý by bol logickým dôsledkom po ukončení namáhavých stavebných prác na chráme. On rozpráva o odpočinku, ktorý prijíma Boží ľud ako dar, ktorý mu doprial Boh. Je to odpočinok, ktorý dostal putujúci Boží ľud, ktorý vyšiel z egyptského otroctva. Po púti púšťou dostal Izrael odpočinok v zaslúbenej zemi. Ku Kanaánu – zemi nádeje sa upierali zraky zbožných Izraelcov. Tu im bolo umožnené postaviť jeruzalemský chrám, v ktorom hľadali zmierenie s Bohom a dvíhali svoj zrak nad zemský horizont. Toto miesto malo byť pre Boží ľud vždy pripomienkou, že na tejto zemi je neustále putujúcim spoločenstvom žijúcim pre nádej večného odpočinku.

Aj pre nás je veľmi dôležité uvedomiť si, že každý chrám, ktorý zhromažďuje spoločenstvo ľudí, je miestom nádeje, ktorú má veriaci človek nosiť vo svojom srdci. Boží ľud nikdy nesmie stratiť spred očí nádej večného odpočinku – nebeského Kanaánu. Ak stratíme túto nádej, vytratí sa z nášho náboženského zmysľania a konania cieľ, pre ktorý v cirkvi žijeme. Vždy musíme vedieť odpovedať na otázky typu: Prečo chodím do kostola? Prečo naši predkovia toľko investovali do tohto chrámu? Prečo ho my, dnešná generácia opravujeme a zveľadujeme? Prečo sa modlíme? O čo nám vlastne v cirkvi ide? Ak nemáme nádej, konečný cieľ všetkého nášho náboženského snaženia, tak potom všetko duchovné konanie nemá absolútne žiaden význam. Bez nádeje večnosti všetko konanie cirkvi nedáva žiaden zmysel. Ako organizácia by

sme mohli konať ušľachtilé veci, ale všetky naše ciele by končili na tejto zemi. To by viedlo k prázdnote, frustrácii a strate dôvodu, prečo sa morálne, ušľachtilo nábožensky prejavovať.

Preto, ak sa stretávame v tomto chráme, mali by sme si uvedomovať, že prichádzame sem ako ľudia, ktorí svoj cieľ nemajú zložený na tejto zemi. My ho máme, podobne ako celé generácie veriacich pred nami u nášho Pána. K nemu vedieme aj svoje deti. V liste Židom v 3. kapitole je napísané, že my, kresťania putujeme podobne ako starozmluvní Boží. Putujeme do nebeského Kanaánu, kde je možnosť odpočinku pre Boží ľud. Prajem si, aby aj v tomto vašom kostole sa stretával Boží ľud hľadajúci odpočinok. Nie odpočinok od fyzických prác, stresu, ktorý môže liečiť chrámové ticho. Na to sem nechodíme. Chodíme sem deklarovať svoju nádej. V tejto nádeji sa utvrdzovať a v tejto nádeji žiť. Ak túto nádej nosíme v srdci, tak sa táto nádej stáva hnacím motorom pre samotné spoločenstvo k aktivitám, ktoré robíme. Nimi potom toto spoločenstvo hýri. Ak si všimame prvotnú rannú cirkev, aká bola veľmi aktívna a pýtame sa: Prečo?, tak určite jednou z odpovedí je, že mali eschatologickú nádej. Verili, že Kristus príde ešte za ich života a boli plní tejto nádeje. Verili, že konajú pre Jeho dielo, pre nádej, ktorá ich nezahanbí, lebo je upriamená smerom k nebu. Túžim, aby sme sa tu stretávali ako spoločenstvo nádeje, ktorá nás nesklame ani v tej najťažšej chvíli života, keď budeme odchádzať z tejto časnosti.

Chrám Boží je miestom spoločenstva

Priestor chrámu, v ktorom sa zhromažďujeme, musí byť pre nás miestom spoločenstva. Šalamún v našom kázňovom texte to veľmi pekne hovorí: „*Nech je Hospodin, náš Boh s nami, ako býval s našimi otcami*“ (v. 57).“ V tomto priestore sa zhromažďuje Boží ľud, ktorý vytvára vzájomné spoločenstvo. Utvrdzuje sa vo svojej vyvolenosti, lebo bol povoláný k tomu, aby bol svetlom národov. Zároveň na tomto mieste Boží ľud očakáva spoločenstvo so svojím Bohom a o toto spoločenstvo prosí. Ak prichádzame do chrámu, mali by sme na to pamätať, že nie je dôležité len to, že sme sa navzájom stretli. Aj keď je

vzájomné stretnutie dôležité, lebo navzájom povzbudzujeme svoju vieru v spoločenstve, v ktorom sa nachádzame, musíme pamätať na spoločenstvo s Bohom. Ak si nebudeme uvedomovať, že v chráme máme do činenia so živým Bohom, potom naše spoločenstvo stratí svoju duchovnú isku.

Otázkou je: Ako sa s Bohom stretávame? V kázňovom texte nečítame, že Pán Boh sa pred nich fyzicky postavil a povedal: Dobrý deň, Šalamún, tu som. Ani k nám dnes v kostole neprichádza, aby nás pozdravil: Ahoj, Fero, Jožo, tu som! Napriek tomu, že Boha nevidíme, predsa s nami na službách Božích komunikuje. To, že je niekto pri nás fyzicky prítomný neznamená, že s ním automaticky máme spoločenstvo. To máme iba s tým, s kým komunikujeme. Niekedy ľudia žijú v rodine, sú vedľa seba, žijú v jednej domácnosti, ale žiadne spoločenstvo nemajú. Chýba komunikácia.

Ak prichádzame do chrámu, nie je dôležité, či Boha vidíme zoči-voči, ale či s Ním komunikujeme. Komunikovať s niekým znamená dešifrovať význam slov a gest, ktoré k nám dotýchny vysielajú. Komunikovať s Bohom znamená rozpoznávať Jeho poslanstvo k nám, ktoré je vyjavené v Jeho slove a Sviatostiach. Slovo a Sviatosť nám ukazujú, čo Boh pre nás urobil, čo stále koná a čo od nás očakáva. Oni sú smerovníkmi pre našu cestu viery. Komunikácia s Bohom vyžaduje od nás plnú sústredenú na Boží odkaz. V modlitbách a piesňach povznášame svoju dušu k Bohu. Pri osobných modlitbách, alebo modlitbách, ktoré odriekame v duchu spolu s kňazom, musíme si byť vedomí, komu sme slová adresovali. Taktiež si musíme uvedomovať, že duchovné piesne, ktoré spievame, sú modlitbami, ktoré Bohu predkladáme a oslavujeme Ho nimi. Pri čítaní Božieho slova si uvedomujeme, že toto slovo, ktoré sme počuli, chce byť pre nás svetlom pre ďalší týždeň nášho života alebo do ďalšieho bohoslužobného stretnutia. Zvesť slova, ktorá nesie v sebe vyjavenie Božie, nás volá k osobnej odpovedi viery na Božie poslanstvo v texte. Človek si musí pri počúvaní kázne vždy položiť otázku: Čo mi chcel Boh skrze zvesť Slova povedať do môjho života? Ak človek takto duchom začne

komunikovať s Božím odkazom, ktorý máme zanechaný, potom sa mu začne otvárať v jeho vnútri iná dimenzia. Zrazu človek zažije skutočnosť, že určitý text, ktorý čítal doma už x-krát, alebo ho niekoľkokrát počul na náboženstve alebo detskej besiedke, k nemu zrazu prehovorí. Rozjímajúc nad odkazom večného Boha zrazu začíti, ako ho to Slovo preniká a on vie, že toto, čo sa teraz čítalo, alebo bolo zvestované, je presne o ňom a jeho situácii. Vtedy je tento vnútorný dotyk komunikáciou môjho vnútra s Bohom a s jeho večným odkazom, ktorý preniká od reality nášho života a pretvára nás do podoby dietok Božích. Povolání sme k tomu, aby sme spolu so Šalamúnom volali: „*Nech je Hospodin, náš Boh s nami, ako býval s našimi otcami*“. Prosme v chráme Boha vždy o to, aby bol pri nás a Jeho mocné Slovo nech vždy hlboko zaznieva do nášho vnútra. Človek, ktorý sa otvára tomuto odkazu, ten túto komunikáciu s Bohom zažíva. Ak sme zatvrdení voči Pánu Bohu, tak nemôžeme chcieť, aby v nás rezonovalo Božie slovo, aby Boh k nám prehováral a my sme s Ním mali spoločenstvo. Ale človek, ktorý sa vo svojom vnútri otvára Všemohúcemu, zažíva v spoločenstve veriacich aj spoločenstvo s Bohom, o ktorom Šalamún v prvej knihe Kráľov hovorí.

Chrám Boží je miestom náuky pre cestu viery

Chrám chce byť pre nás miestom náuky pre cestu viery. Šalamún v texte hovorí, *aby sme chodili po všetkých Jeho cestách a zachovávali Jeho prikázanie, Jeho ustanovenie a Jeho právne predpisy, ktoré dal našim otcom* (v. 58). Tieto ustanovenia a predpisy majú svoju platnosť pre nás aj dnes. V chráme sme pozývaní k tomu, aby Boží odkaz bol naplnený v našom živote plnením Božích prikázaní. Boží svätý ľud sa musí vždy snažiť odzrkadľovať Boha v tomto svete. Má odzrkadľovať to sväté, čo prijal z jeho Slova. To sväté musí podávať ďalej. Musí existovať súlad medzi poznaním viery, teda tým, čo o Pánu Bohu a Jeho vôli vieme, a naším každodenným životom.

Je veľmi dôležité, bratia a sestry, aby sme v tejto postmodernej dobe žili autentickú praktizujúcu kresťanskú vieru. Táto doba nás pozýva k tomu, aby sme plnili Jeho prikázania. To, čo bolo sväté

naším otcom, nech je sväté aj nám. Deklarujeme to ako svetlo pre cestu človeka. Žijeme v dobe, keď sa najmä v bioetických otázkach v celej Európskej únii a v západnom svete všetko prekrúca na ruby. Až sa nám rozum zastavuje, čo všetko sa chce implantovať do spoločenstva týchto štátov. Nie preto, že by to ľud chcel. Nevie, kto všetko je za tým, ale určite nie vôľa jednotlivých ľudí členských štátov. Večné pravdy Božie, Božie prikázania sa prekrúcajú. Jednoducho v mene falošnej humanity sa do centra pozornosti stavia človek so všetkými svojimi pocitmi. Dôležité je iba to, čo on chce a ako to jemu pasuje. Ak sa od vôle človeka majú odvíjať všetky naše konania, to, čo je morálne, dobré alebo zlé, tak potom je to pre ľudstvo hotová katastrofa. Veď každý človek má svoju vlastnú mieru a svoj názor. Ak opúšťame axiómu, že mierou všetkého je nám Boh, ktorý nám dáva rozlišovať v svojich prikázaniach, čo je dobré a čo zlé, potom ideme cestou do zvrátenosti.

Chrám je miestom, kde majú znieť Božie pravidlá. Tu má zaznievať Božia vôľa, Božie prikázania, ktoré sú zasievané do našich ľudských srdc. Tieto pravdy máme prijať ako náuku pre cestu viery svojho života. Jeden z dôvodov, prečo máme prísť do kostola je skutočnosť, že nás tu Boh skrze svoje Slovo učí odlišovať dobré od zlého. Iba *On Hospodin je Boh, a nikto iný* (v. 60) nemá právo meniť pravidlá a hodnoty ľudského života.

Chrám Boží je miestom omilostenia človeka

Keď sme čítali kázňový text, bratia a sestry, možno vás šokovalo, koľko zvierat pri tejto príležitosti Šalamún obetoval. Zabil 22 000 býkov a 120 000 oviec. Ten počet obetných zvierat ma úplne šokoval. Načo to všetko bolo dobré? Tolko zvieracích životov vyhynulo.

Samozrejme dnes také veci nerobíme, ale v starozmluvnom myslení prinášanie obetí malo veľmi dôležitý význam. Krvou sa očisťoval bohoslužobný priestor, pomazávali sa rohy oltára. Šalamúnova obeť, ale i ďalšie, ktoré sa v tomto chráme neskôr dennodenne permanentne prinášali, boli obeťami za hriech ľudí. Čiže týmito obeťami prichádzali ľudia prosiť Hospodina o svoje omilostenie.

Bratia a sestry! Nielen vtedy v Jeruzaleme sa chrám stal priestorom pre omilostenie človeka, ale je to tak aj v dnešnej dobe. My síce neprinášame obeť zvierat ako v jeruzalemskom chráme, ale schádzame sa okolo obeť Krista, ktorá bola raz a navždy namiesto človeka vykonaná na Golgote. V samotnej večeri Pánovej, ku ktorej pristupujeme, prichádzame ako tí, ktorí sú hriešni a nemajú slávy Božej, ako hovorí apoštol Pavel. Pristupujeme ako tí, ktorí túžia po omilostení a túžia mať účasť na večnej sláve. Preto je veľmi zle, ak nevyužívame príležitosť na to, aby sme prichádzali k oltárnej sviatosti. Človek, ktorý to odsúva, ten sa ani necíti hriešny, ako keby nepotreboval Božej milosti. Taký človek nemá pred sebou perspektívu večnosti.

V jednom CZ, kde som pôsobil, ma stretol jeden evanjelik, člen nášho zboru, ktorý nechodil do chrámu. Možno v chráme nebol od konfirmácie. Veľmi rád si vypil. Aj pri tomto stretnutí z neho razil alkohol. Posmelený týmto nápojom mi povedal: *„Pán farár, aj ja som evanjelik. Nechodím do kostola, lebo tam chodia všetci pokrytci. Robia sa svätými, ale po dedine robia najväčšie zlo. Ja s takými pokrytcami nechcem mať nič spoločné.“* Vedel som, že touto výpoveďou chce ospravedlniť to, že nechodí do kostola. Vtedy som mu povedal: *„Viete, medzi tými, ktorí chodia do kostola a medzi tými, čo nechodia do kostola nie je, čo sa týka hriechu, vôbec žiadny rozdiel. Lebo všetci sme zhršili a nemáme slávy Božej. Ale rozdiel predsa jeden je. Jedni si svoju hriešnosť uvedomujú a chodia prosiť do chrámu o omilostenie a druhí ani milosti Božej nepotrebojú.“*

Ak prichádzame, bratia a sestry, do chrámu a je príležitosť pristúpiť k sviatosti, neopovrhujeme Božou milosťou. Nech sa táto Sviatosť pre nás stane zdrojom novej milosti a sily k novému duchovnému životu. Nikdy neochabujte a nevynechajte príležitosť prijať telo a krv Kristovu na posilnenie svojej viery na ceste spásy, po ktorej ideme.

Chrám Boží je miestom radosti a vďaky

Posledné, čo chcem z textu povedať, je, že chrám je miestom radosti a vďaky. V texte sme čítali: *„Na ôsmy deň prepustil ľud. Vtedy požehnávali kráľa a rozišli sa do svojich domov rozradostení a s veselou myslou pre všetky dobrodenia, ktoré Hospodin učinil svojmu služobníkovi Dávidovi a svojmu izraelskému ľudu.“* Šalamún prepustil Boží ľud a oni sa vracali domov rozradostení a vďační za všetky dobrodenia, ktoré učinil Hospodin. Radosťou a vďakou ich naplnilo to, čo prijali od Hospodina.

Chrám, v ktorom sa schádzame, bratia a sestry, musí byť pre nás miestom radosti a vďaky. To môže cítiť iba človek, ktorý si vo svojom živote uvedomuje, čo prijal od Hospodina. Ak si uvedomujeme, čo od Boha každodenne dostávame, potom naša prítomnosť v chráme i modlitby a piesne budú prejavom našej vďačnosti.

Niektorí ľudia hovoria: Načo pôjdem do kostola? Čo mi tam dajú? Takéto otázky môže dávať iba človek, ktorý nič nepochopil. Nepochopil nič z Božieho obdarovania vo svojom živote. Taký človek nepochopil, že v centre pozornosti v chráme nie sme my, ale Pán Boh. Nie je správne sa pýtať, čo nám bohoslužby dávajú, ale čo my chceme dať Bohu. Nie

my, ale Boh je tá dôležitá bytosť na službách Božích. Pred ním sa skláňame a Jemu ďakujeme. Mali by sme si každý dať odpoveď na otázku: Čo dávame Bohu na tomto mieste? Pán Boh chce, aby sme mu v chráme dávali na oltár vďačné radostné srdcia, ktoré sa tešia z toho, čo od Boha každodenne prijímajú. Nie je samozrejmé to, že sme zdraví, že sa nám narodilo dieťa, že máme prácu, že máme zdravé ruky a môžeme si zarobiť svoj chlieb. Človek, ktorý to vníma ako požehnanie zhora, nemá problém v chráme ďakovať. Oslovený a omilostený Bohom v kostole odchádza z toho miesta

plný radosti, ako Izraelci z Jeruzalemského chrámu.

Prajem si, bratia a sestry, aby aj po 161 rokoch od posviacky tohto chrámu, rezonovala v našom srdci radosť, ktorú prežívali na tomto mieste naši predkovia. Nech sa rozchádzame z tohto kostola, ako starozmluvný Boží ľud z posviacky prvého jeruzalemského chrámu.

Posvätiť kostol alebo sláviť pamiatku jeho posvätenia znamená prežiť rozmer posvätnosti na oddelenom mieste. Tá musí v našich srdciach neustále rezonovať, aby chrámový priestor bol pre nás stále svätým. Podľa kázňového textu

bude chrám pre nás svätým, ak bude: miestom, kde si uvedomujeme nádej; miestom nášho stretávania sa s Bohom; miestom náuky pre cestu viery; miestom omilostenia človeka a miestom radosti a vďaky za všetko, čo sme od Boha prijali. Prajem si, aby toto všetko rezonovalo v srdci každého jedného z nás. Amen.

Mgr. Peter Mihoč

ev. farár – tajomník biskupa VD

Kázeň zaznela počas služieb Božích na pamiatku posvätenia chrámu Božieho dňa 4. 11. 2018.

Tri príbehy k zamysleniu

Originálny darček

Čo mám vyrobiť pre babičku? – neprestával Leon dobiedzať do mamičky. Chcel by babičke podarovať na Vianoce niečo pekné. Má ju rád a vie, že aj ona mu určite splní niektoré z jeho želaní. Ale čomu by sa potešila? Nenapísala nijaký list so zoznamom darčiekov, iba povedala: Mám všetko, čo potrebujem. Mama radila: Namaľuj babičke nejaký pekný obrázok, taký veľký, ktorý by si mohla zavesiť.

Leon sa dal do práce a pomaly sa na výkrese črtal obrovský vianočný stromček s mnohými svetielkami, hviezdikami a sklenými guľami. Pod stromčekom ležalo množstvo pestro zabalených škatúľ, veľkých i malých. A nakoniec namaľoval na obrázok ešte kúsok koľajnice. Jeho hlavným želaním bol totiž elektrický vláčik. Leon ukázal svoje dielo mamičke.

Krásne si to urobil, pochválila ho, podľa toho naozaj vidieť, aké dôležité sú pre teba vianočné darčekom. Mama to povedala tak, že Leon vycítil: mame na mojom obrázku niečo chýba. Chýba niečo? – spýtal sa a mama prikývla. Vtom to Leonovi došlo! Chýbajú predsa jasličky. Každý rok bývajú pod vianočným stromčekom. Ježiško s Máriou a Jozefom, k tomu pár pastierov a traja mudrci so svojimi darmi. Leon vie, že na Vianoce slávime Ježišovo narodenie. Jeho narodenie je to najdôležitejšie na Vianociach. Ako na to len mohol zabudnúť?

Leon sa zamyslel. Keď je pozvaný k priateľovi na oslavu narodenín,

zakaždým prináša oslávencovi nejaký darček. Ale na Vianoce je to tak, že darčekom dostávame my, dokonca ešte viac darčekom ako na narodeniny. Obrátil sa preto na mamu, aby mu vysvetlila, ako to vlastne „funguje“.

Ja si to vysvetľujem takto, povedala mama. Boh daroval ľuďom Ježiša, čím nám urobil veľkú radosť. A tak by sme aj my navzájom chceli jeden druhému urobiť radosť. Preto tie darčekom. Mama ešte váhavo dodala: Možno to nie je dosť, možno by sme aj my mali darovať niečo dnešnému oslávencovi k narodeninám, ako to urobili pastieri a mudrci.

Leon sa spýtavo zahľadel na mamu: Niečo darovať Ježišovi? Ale ako to urobiť? Aj mama rozmýšľala. Prišla jej na um pieseň o troch mudrcoch od východu. Na jej konci sú slová: Daruj Božiemu dieťaťu

svoje srdce. Lenže ako to má vysvetliť Leonovi? Napokon povedala: Myslím, že to najlepšie, čo môžeme Ježišovi dať, je to, že Ho prijmeme ako Boží dar a budeme Ho počúvať.

Ale čo má teraz Leon urobiť so svojim obrázkom? Zčať maľovať odznova? Mama mu poradila: Namaľuj na čistý papier jasličky s Ježišom a postavičkami okolo. Potom ich po jednom povystrihuj a nalep ich na svoj obrázok na škatule s darčekom pod vianočným stromčekom.

Keď Leon podával na Vianoce svoj obrázok babičke, bola nadšená: To je nádherný obrázok! Úžasné, ako si to urobil: Boží dar a naše darčekom.

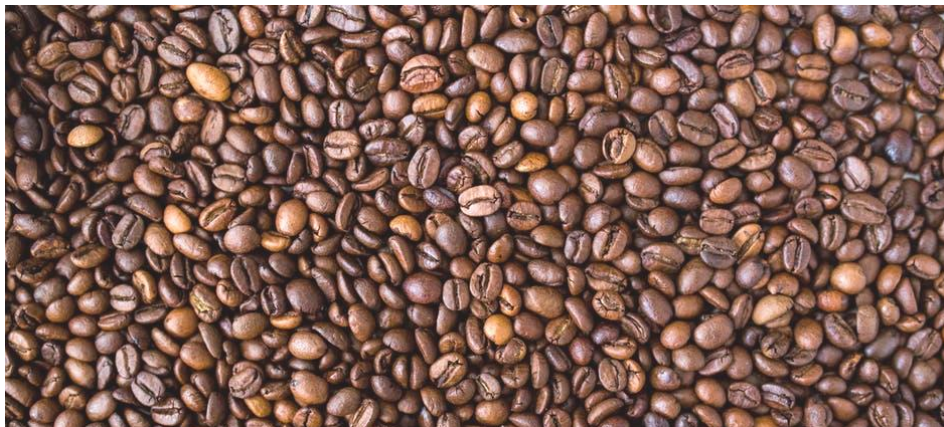
z knihy Jezuliatko prichádza

Zemiaky, vajíčka a kávové zrná

Jedného dňa sa dcéra sťažovala svojmu otcovi, že má mizerný život a nevie, ako sa má so všetkými problémami vysporiadať. Sťažovala sa, že je už unavená stále sa s niekým hádať a bojovať. Ako náhle vyrieši jeden problém, druhý už je na ceste.

Jej otec, ktorý pracoval ako šéfkuchár, jej navrhol, aby s ním šla ráno do práce. Dcéra nechápavo súhlasila, a tak prišla ráno k otcovi. Otec naplnil tri veľké hrnce vodou a každý z nich dal variť. Keď voda v každom hrnci začala vriieť, do prvého hodil zemiaky, do druhého vajíčka a do posledného kávové zrná. Niekoľko minút ich nechal variť s tým, že počas varenia s dcérou neprehovoril ani slovo. Tá začínala byť nedočkavá a nervózne čakala, čo sa bude diať. Po 20 minútach otec vypol variče. Z prvého hrnca vytiahol zemiaky a umiestnil ich do misky. Z druhého hrnca vytiahol vajíčka, ktoré dal taktiež do misky. Z posledného hrnca nabral šálku kávy. Vtom sa otočil na dcéru a spýtal sa jej: „Dcéra moja, čo vidíš?“ Ona mu na to odpovedala: „Zemiaky, vajíčka a kávu“.

„Pozri sa bližšie a chyt' si zemiaky,“ povedal otec. Dcéra zobrala zemiaky do rúk a zistila, že boli mäkké. Potom jej otec navrhol, aby zobrala do rúk vajíčka

a skúsila ich rozbiť. Tak aj urobila. Rozbila vajíčka, očistila ich od škrupiny a v ruke jej zostalo natvrdo uvarené vajíčko. Nakoniec jej otec navrhol, aby si odpila z kávy. Bohatá aróma a chuť kávy jej vyčarovala úsmev na tvári.

Dcéra nechápala, čo jej tým chcel otec naznačiť, a tak sa ho spýtala: „Otec, čo to má znamenať?“ Vtom jej otec začal vysvetľovať: „Zemiaky, vajíčka aj kávové zrná čelili rovnakej nepriazni osudu – vriacej vode. A každé z nich reagovalo rozdielnym spôsobom. Zemiaky boli silné, tvrdé a nemilosrdné, ale vriaca voda ich premenila na mäkké a slabé. Vajíčko bolo veľmi krehké a jeho jemnučka vonkajšia škrupinka chránila jeho vnútro až dotedy, dokiaľ sa nevystavilo nepriazni vriacej vody. Vriaca voda premenila jeho

vnútro na tvrdé, silné a odolné. Kávové zrná boli výnimočné a jedinečné. Po tom, ako boli vystavené nepriazni vriacej vody, zmenili vodu a vytvorili niečo úplne nové.“ Na to sa otec spýtal dcéry: „Ktoré si ty? Keď nepriazeň osudu klope na tvoje dvere, ako zareaguješ? Ako zemiaky, vajíčka či kávové zrná? Dcéra moja, v živote sa dejú okolo nás rôzne veci. Prežívame zlé, ale aj dobré udalosti, no len na jednej veci skutočne záleží. Na tom, ako tieto udalosti zmenia naše myšlienky a naše vnútro. Či zmäkneme ako zemiak, či nás posilnia ako vajíčko, alebo či my zmeníme ich a vytvoríme z nich niečo nové.“

autor neznámy

Hodnota úsmevu

Každý vie, že práca predavačov je hlavne v období Vianoc veľmi vyčerpávajúca. Nápor nervózných ľudí v obchodoch, ich rozmanité požiadavky, nekonečné rady na platenie a dlhé zmeny predavačov sú skutočne hodné uznania. Pred rokmi preto vedenie jedného obchodného domu vyvesilo vo svojich prevádzkach nezvyčajný informačný plagát pre klientov s týmto jednoduchým textom: **HODNOTA ÚSMEVU VO VIANOČNOM ČASE**

Nestojí nič, ale znamená veľa. Obohatí každého, komu je určený, pričom neuberie tým, ktorí ho rozdáujú. Trvá len chvíľku, ale vždy uviazne v pamäti na dlhé obdobie. Nikto nie je taký bohatý, aby sa mohol bez neho zaobísť a nikto nie je naopak taký chudobný, aby sa ním nestal bohatším. Vytvára šťastné domovy, podnecuje dobrú vôľu v obchode a je znamením priateľstva. Je odpočinkom pre unaveného, denným svetlom pre sklúčeného, slnečnou žiarou pre

smutného a prirodzenou protilátkou na problémy života. Nemôžete si ho kúpiť, vyžobrať, požičať ani ukradnúť, pretože nie je nijakým pozemským statkom predtým, ako je darovaný. A ak vás ním v poslednej minúte vyčerpávajúcich

predvianočných nákupov náš predavač už nemá silu obdarovať, smieme vás prosiť o jeden váš? Pretože nikto nepotrebuje úsmev tak veľmi ako ten, kto už nemá nijaký na rozdávanie.

Solus Christus

„Kristus nás oslobodil k slobode. Stojte teda a nedajte sa zapriaľnúť zase do jarma otroctva! Ajhľa, ja Pavel vám hovorím: ak sa dávate obrezať, Kristus vám nič neprospeje. A znovu osvedčujem každému obrezanému, že je povinný plniť celý zákon. Úplne ste odlúčení od Krista, ktorí chcete byť ospravedlnení zo zákona; vypadli ste z milosti. Lebo my pomocou Ducha z viery očakávame nádej spravodlivosti. V Kristovi Ježišovi totiž ani obriezka ani neobriezka nemá moc, ale viera činná skrze lásku.“ G 5,1 – 6

Apoštol Pavol hovorí o nesmiernom dare Božej milosti, v ktorom nás Boh oslobodil do slobody. Netešíme sa z tohto daru, ale žijeme poviazaný život. Pre augustínskeho mnícha Martina Luthera bolo poznanie tohto daru ako nádych topiaceho sa človeka, ktorého vyťahnu nad hladinu. Žiadne odpustky, žiadne záslužné skutky, plnenie zákona ako normy spásy. Sloboda je v tom, že hriešnik prijíma s vďakou, čo mu povedal milostivý Boh v Kristovi Ježišovi: Milujem ťa.

Solus Christus – Jediné Kristus, je ústredné heslo reformácie. Ono nám hovorí, že všetko za nás vykonal náš Spasiteľ. Božiu spravodlivosť sme nemohli naplniť. Jeden jediný ju naplnil, Pán Ježiš Kristus.

Keď Martin Luther pochopil to, čo predtým spoznal apoštol Pavol, už spolu s Pavlom nechcel vidieť nič pri sebe a pri zverenom stáde okrem Ježiša Krista, toho ukrižovaného. Preto sa odhodlal k veľmi vážnemu a riskantnému kroku. Postavil sa moci stredovekej cirkvi a hlboko v ľudských mysliach zakorenenému záslužníctvu. Aj dnes, hoci sme sa už dostatočne dlho učili ospravedlneniu z milosti, počujeme na jednej strane o stále živých odpustkoch ako moci spasenia a na druhej strane o záslužníctve duchovnej premeny pred Pánom Bohom. Kristus svojím životom pod zákonom a zástupnou smrťou nás vykúpil z moci hriechu a diabla. Oslobodení do slobody

dietok Božích nedajme sa zapriaľnúť zase do jarma otroctva zákona. Ak konáme akékoľvek skutky, ktorými chceme nahradiť Kristovu spravodlivosť z kríža, odlučujeme sa od Krista, vypadli sme z milosti. Keď tieto slová písal apoštol Pavol kresťanom do Galácie (patrili tam zbory Antiochia, Ikonía, Lystra, Derbe), mal pred očami tých, ktorí prišli po ňom a začali hlásať iné evanjelium. Hovorili, že viera v Krista je potrebná k spásu rovnako ako zachovávanie židovského ceremonálneho zákona.

Pavol im píše list, aby napravil Galatských a pripomenul im, že jedine viera v Kristovu záslužnú obeť a viera v zasľúbenia Božie spasí hriešnika. Od smrti Ježiša Krista a Jeho zmŕtvychvstania ustúpil vek nemohúcnosti a nastúpil vek Božieho synovstva. Pavol to Rímskym vysvetlil takto: A my vieme, že milujúcim Boha, povolaným podľa rady (Božej), všetky veci slúžia na dobro. Lebo ktorých Boh vopred poznal, tých aj predurčil na podobu obrazu svojho Syna, aby On bol prvorodený medzi mnohými bratmi. A ktorých predurčil, tých aj povolal; a ktorých povolal, tých aj ospravedlnil, a ktorých ospravedlnil, tých aj oslávil. V čom je teda naše poslanie? Pavol píše: V Kristovi Ježišovi totiž ani obriezka, ani neobriezka nemá moc, ale viera činná skrze lásku.

Samozrejme, lásku nemôžeme vynechať. Podstatou Pána Boha je láska a kto miluje, z Boha sa narodil. Z lásky

postavil Spasiteľ hať proti zlobe sveta a hriechu. Nuž tak, aká je tá naša láska? Mala by byť pokorná, poslušná, naplnená radosťou, pokojom, zhovievavosťou, nežnosťou, dobrotou. Mala by byť verná, krotká, zdržanlivá, ďakujúca Pánovi za Jeho dobrodenie v skláňaní sa k blížnym. Nemala by stavať hrádze okolo seba a tak sa vylučovať zo spoločenstva bratov a sestier. Mala by byť štedrá. Počuli ste vtip o zomieraní našich slovenských peňazí? Päťstovka sa vystatovala pred päťdesiathaliernikom, že ona určite príde do neba, lebo ju všetci mali radi. Do neba vraj Peter pustil päťdesiathaliernik, lebo ten bol často v kostole, ale päťstokorunáčka nie. Konanie v láske a štedrosti je najlepším evanjelizátorom, ktorý privádza iných k Pánovi. Aby sa Mu dali zachrániť a bolo im dobre v spoločenstve veriacich.

Keď Dr. Martin Luther videl cirkev Kristovu stále sa reformujúcu, myslel aj na neustálu reformu – nápravu veriacich, aby neustrnuli vo viere a nevrátili sa nazad do otroctva zákona.

S. Gallo
ev. a. v. farár vo výslužbe

Uteč zo „SODOMY a GOMORY“!

„Keď vyšla ranná zora, anjeli naliehali na Lóta a vraveli: Vstaň, vezmi ženu a obe dcéry, ktoré sú tu, aby si nezhynul pre vinu mesta. Ale on váhal; vtedy mužovia chytili za ruku jeho i jeho ženu a obe jeho dcéry, lebo Hospodin ho chcel ušetriť. Vyviedli ho a nechali za mestom. Keď ich viedli, anjel riekol: Zachráň sa, ide ti o život! Neobzeraj sa a nezastavuj sa v Okolí jordánskom, uteč na pohorie, aby si nezhynul. Ale Lót im odpovedal: Ach nie, Pane! Ajhľa, tvoj služobník našiel priazeň v твоjich očiach, a veľká je tvoja milosť, ktorú si mi preukázal, keď si ma zachoval nažive. Ale na pohorie nevládzem ujsť. Mohla by ma dosiahnuť pohroma. A ja by som zomrel. Tu hľa, je blízke mesto, tam by som mohol ujsť; je malé. Tam sa chcem zachrániť. Vskutku je malé; tak by som ostal nažive. Vtedy mu riekol: Hľa, i v tejto veci beriem ohľad na teba a nezničím mesto, o ktorom si hovoril. Rýchlo tam uteč, lebo kým tam nedôjdeš, nemôžem nič urobiť. Preto sa to mesto menuje Cóar. Slnko práve vyšlo nad zemou, keď Lót došiel do Cóaru. Vtedy Hospodin spustil na Sodomu a Gomoru sírový a ohnivý dážď z neba a zničil tie mestá, celé Okolie, aj všetkých obyvateľov miest, aj poľné rastlinstvo. Keď sa jeho žena obzrela, premenila sa na soľný stĺp.“ 1M 19, 15 – 26

Lokalizovať na mape miesto konania, či zaoberať sa tým, čo to bol za ohnivý dážď, alebo ktorý zo soľných stĺpov je tá Lótova žena, by nebolo pri zamyslení sa nad

týmto príbehom celkom šťastným riešením. Príbeh, ktorého miestom konania je Sodoma a Gomora, je príbehom človeka, príbehom moci hriechu, príbehom Božieho hnevu na hriech, ale aj príbehom o Božej milosti. Sodoma a Gomora je synonymom prostredia, v ktorom vládne zlo, násilie, kde je Boží poriadok pre život človeka obrátený na ruby. A aj keď sa zdá, že to „sodómské a gomórske“ je predovšetkým vo svete, skúmame, čo ako také je prítomné v živote Božieho ľudu či v živote mojom.

V tom „sodómskom a gomórskom“ sa človek neraz ocitá pomaly a nebadane ako v prípade Lóta, ktorý si vyberá krajinu podľa toho, čo sa zdá byť správne jemu, namiesto toho, aby sa riadil Božou vôľou. Vyberá si materiálne prosperujúcu krajinu, krajinu ekonomických istôt, no zároveň krajinu, v ktorej je ľudské povýšené a to Božie úplne ponížené. Platí, že čím bližšie tomu „sodómskému a gomórskému“ sme, tým väčšou silou to na nás pôsobí.

A to až takou silou, že z toho človek sám nevyviazne, podobne ako by neodišiel Lót nebyť Božích poslov. Lót si to miesto vybral sám. On sám teda nesie zodpovednosť za svoj život, ktorý sa ocitá pod Božím hnevom. Nemá právo viniť Boha za jeho rozhodnutie zničiť mesto. Zničeniu mesta predchádza pýcha obyvateľov mesta. Pýchou si privolávajú na seba Boží hnev a súd, ktorý sa zjavuje

na každú bezbožnosť.

Zlo tak nikdy nemá večné trvanie. Boh prichádza so svojim súdom. To je evanjelium, pokiaľ nie sme jeho súčasťou – priamo v ňom zasadení. Naopak tragédiou je vtedy, keď v ňom zotrývame. Preto rovnako nalievavo znejú slová: „Vstaň a vyjdi z toho miesta!“ Opusť, vyjdi, zanechaj, vzdaj sa všetkého toho, čím na seba privolávaš Boží hnev.

Tento príbeh je však aj o milosti, v ktorej Boh zachraňuje Lóta. Toho Lóta, za ktorého sa modlí Abrahám, Lóta, ktorého spravodlivosť, ak o nejakej môžeme hovoriť, bola jedine v „morálnom skutku“ záchranu Božích poslov pred obyvateľmi mesta. Nuž, aj keď v prečítaných veršoch nieto zmienky o Abrahámovi, je to práve on, kto je protipólom Lóta, a ktorého požehnaný život nám kladie Boh pred oči tak, aby sme po ňom zatúžili. Je to práve Abrahám, ktorého zápas o záchranu Lóta, je vyjadrením hĺbky jeho viery v Trojjediného Boha. Amen Dobrotivý Bože!

Prosím, zmiluj sa a daj mi rozpoznať to „sodómské a gomórske“, čo je blízko mňa, či čo je vo mne samom. Prosím, zachráň, vyveď, vyslobod' ma skôr, než prídeš zo svojim súdom. Prosím o dar pokánia, no zároveň o posvätenie, v ktorom by som mohol byť účastníkom a šíriteľom tvojho požehnanie.

D. Hanko – zb. farár

Rozhovor

Dňa 28. októbra 2018 sa uskutočnila inštalácia seniora Liptovsko-oravského seniorátu Mgr. Stanislava Gregu. Pri tejto príležitosti sme mu položili niekoľko otázok:

Každý, kto stojí v duchovnej službe, vyšiel z prostredia, ktoré vplývalo na jeho duchovný vývoj. Čo Ťa ovplyvnilo v detstve a mladosti pri rozhodovaní povedať „áno“ Božiemu volaniu do služby?

Božie volanie i povolanie som prežil vo svojom rodnom cirkevnom zbore v Marhani. Práve tam som bol formovaný i vychovávaný. Najprv v rodine a potom na náboženstve, confirmácii a predovšetkým na mládeži. V roku 1990 Pán Boh do nášho cirkevného zboru povolal za zborového farára Jaroslava Matysa, ktorý sa pustil do práce v cirkevnom zbore s plným nasadením a chuťou. Na mládeži, ktorá v tomto čase pod vedením nového farára vznikla, som sa učil o Bohu. Mal som veľa priateľov, mládežníkov, s ktorými sme postupne spoznávali, čo znamená veriť a žiť s Kristom.

Som vďačný Pánu Bohu za týchto ľudí, ktorí sú mi až dodnes priateľmi. Pán Boh do služby v cirkvi okrem mňa povolal aj mnohých z nich buď ako farárov, alebo laických pracovníkov. V tomto prostredí cirkevného zboru cez mnohé kázne a výklady, cez napomínania i povzbudzovania rodiny, brata farára i priateľov som prežil povolanie slúžiť Pánu Bohu.

Cirkev je rodina a ako rodina by mala dobre fungovať. Božie slovo nás napomína, že duchovný pastier by mal dobre spravovať svoju rodinu. Je to predpoklad, že sa bude dobre starať aj o

rodinu cirkvi. Čo pre Teba znamená Tvoja rodina?

V prvom rade musím povedať, že som Pánu Bohu vďačný za svoju rodinu. Za tú, v ktorej som vyrastal aj za tú, ktorú som si sobášom vyženil, ale predovšetkým som vďačný za svoju manželku a deti, ktoré nám Pán Boh daroval. Nevieam, či dobre spravujem svoju rodinu. V tomto zmysle mám skôr výčitky svedomia. Nie vždy mám pre nich dostatok času, no som šťastný, že Pán Boh nedaroval svoju milosť len mne, ale aj mojim blízkym. A to je pre mňa vzácné. Môžem vedieť, že moja manželka Adriánka sa za mňa modlí a slúži v cirkevnom zbore. Som vďačný, že Samuel a Sára slúžia v zbore na mnohých miestach a aj náš najmladší syn Natanael má svoje spoločenstvo. Bez Pána Boha a bez podpory svojej rodiny by som len veľmi ťažko dokázal slúžiť.

Zároveň som vďačný aj za rodinu, ktorou sa mi stal cirkevný zbor v Hybiach. Ľudia v zbore sú pre mňa požehnaním, sú mi veľmi blízki a vzácní. Ich láska, ktorú dokážu prejaviť mne i celej našej rodine, ma vždy udivuje. Celá rodina sme tu mohli nájsť nový pozemský domov.

Na čo by si chcel položiť najväčšie dôrazy pri práci v senioráte?

Podobne ako v cirkevnom zbore aj v senioráte je veľmi veľa práce. Nato, aby človek mohol urobiť čo najviac, potrebuje ochotných spolupracovníkov. Nie som typ sólového hráča. Rád tvorím a spolupracujem s ľuďmi. V cirkvi je dôležité byť spolu, tešiť sa i plakať,

spoločne niesť bremeno služby. Myslím si, že je potrebné, aby bratia farári a sestry farárky, ale aj neordinovaní spolupracovníci v senioráte boli povzbudzovaní k službe. Nech v službe, ktorú konáme, máme neustále na mysli, čo je dôležité a konajme tak, aby mnohí, ktorí nás hľadajú, mohli aj skrze nás vidieť, že Pán Boh je živý a dobrý.

Aký odkaz by si dal novému vedeniu našej cirkvi?

Myslím si, že situácia v našej cirkvi v posledných rokoch veľmi ľudí rozdelila. Preto novému vedeniu želim, aby im Pán Boh dal múdrosť a svojho Svätého Ducha, ktorý jediný dokáže spájať to, čo je rozdelené a opraviť to, čo je rozbité. Želám im veľa múdrosti i vynaliezavosti v dobe, ktorá sa oproti minulosti veľmi výrazne posunula. Na túto zmenu sme však ako cirkev ešte nestihli zareagovať. Želám im, aby naďalej viedli život v bázni a pokore pred Bohom, lebo ak ktokoľvek z nás takto žije, nechce Pána Boha svojim konaním zarmútiť. Prajem celej našej cirkvi, aby bol Duch Boží rozliaty v našich srdciach a Jeho láska v nás bohato prebývala.

*Lebo milosťou ste spasení
skrze vieru.*

*A to nie sami zo seba;
je to dar Boží;
nie zo skutkov,
aby sa nikto nechválil.*

Ef 2, 8–9

Spravodajstvo

Semfest

V dňoch 5. – 8. júla 2018 sme opäť strávili spoločné chvíle na festivale SEMFEST. Čas bol vyplnený hudobnými kapelami (Hero, Bonfire a iné), seminármi na rôzne témy (Utrpenie vo svete, Miluj svoju selfie, Keď sa nikto nepozera a mnohé iné), ranným a večerným biblickým tematickým programom, workshopmi, diskusiami, rôznymi životnými príbehmi, ale aj netradičnými športmi a hrami s kamarátmi. Zamýšľali sme sa nad hlavnou témou "The One", ktorá mala 4 podtémy: Jedine Boh, Prvý v živote?, Jediná cesta a Jednotní. Témou The One nás chceli vyzvať k tomu, aby sme kráčali s Pánom Ježišom Kristom. Dozvedeli sme sa veľa nových poznatkov. Kráčanie je ako biblický odraz života kresťana. Kráčanie je ako každodenné rozhodnutie sa pre Boha. Ten, kto nekráča, ten stojí. Dnešná doba je ťažká. Osobná viera a rozhodnutie pre život s Ježišom sa až tak "nenosi". Hlavným rečníkom bol poľský magister a doktor Czeslaw Bassara, ktorého slová prenikli až do hĺbky nášho srdca. Jeho rozprávanie bolo úžasné, pomohlo nám pochopiť celú túto tému. Kráčať s Bohom znamená pohybovať sa v súlade s ním. Zostávať blízko pri Ňom. Znamená to zotrvať. "Kto hovorí, že zostáva v Ňom, má žiť tak, ako žil On." 1 J 2, 6

K. Pelachová

Víťazný beh

Tento rok sme opäť s našimi najmenšími mohli prežiť spoločný týždeň na dennom detskom tábore v dňoch 30. 7. – 5. 8. 2018. Bol to týždeň plný dobrodružstva, zážitkov, hier a radosti, ale predovšetkým prítomnosti Pána Boha.

Počas celého týždňa sme sa učili, že rovnako ako apoštol Pavol môžeme aj my svoj život prirovnávať k behu, v ktorom víťazom nie je len jeden, ale každý, kto sa rozhodne pre Krista.

Bežíme životom každý sám za seba, ale ak sa ho rozhodneme bežať s Kristom, stávame sa novými stvoreniami, ktoré nemôže nič odlúčiť od Božej lásky. No cesta je často kľukatá, plná prekážok, odbočiek a utrpenia. Ak však zostaneme verne s Kristom a spolu s Ním dobehneme do cieľa, tam na každého čaká výhra, ktorou je Božie kráľovstvo a večný život. Vtedy môžeme povedať tak ako Pavol: „Dobrý boj som dobojoval, beh dokonal, vieru zachoval.“

Spolu s deťmi sme sa preto na týždeň stali bežcami, vytvorili sme tímy a spolu súťažili na našich malých Olympijských hrách. Reprezentovali sme všetky kontinenty a v nich sme sa spolu spoznávali, hrali a súťažili proti ostatným tímom. Navštívili sme aj skanzen so železničkou v Čiernom Balogu, vyrábali sme na tvorivých dielňach, najmenší si dokonca aj zaplávali v bazénikoch a využili areál škôlky. Tábor sme nakoniec ukončili spoločnými službami Božími a obedom vo farskej záhrade za prítomnosti rodičov detí.

Veríme, že sme spolu prežili požehnaný čas a aj takto sa chceme poďakovať všetkým dobrovoľníkom a pomocníkom, ochotným rodičom a starým rodičom za ich pomoc počas tábora. Ďakujeme tiež rodičom za ich dôveru, že nám zverili svoje deti a priviedli ich k Pánu Bohu.

Veď sám Pán Ježiš hovorí: „Dovoľte deťom prichádzať ku mne a nebráňte im, lebo takýchto je kráľovstvo nebeské.“

A nakoniec najväčšia vďaka patrí Pánu Bohu, za Jeho lásku, požehnanie, vedenie a opateru po celý čas.

T. Gajdošová

Zborový deň

V tomto roku sa dňa 4. novembra konal zborový deň spojený s Pamiatkou posvätenia chrámu. Tradične ako každý rok sme tento deň začali slávnostnými nedeľnými službami Božími, ktoré odslúžili brat farár Daniel Hanko, Peter Mihoč a náš teológ Filip Kriško. K obohateniu programu služieb Božích prispel spevokol, deti a dorast. Po spoločnom obede a malom občerstvení nasledoval seminár 3G sieť – medzigeneračné problémy dneška, ktorého sa zhostil brat farár Peter Mihoč. Pre deti bol pripravený program, na ktorom sa hrali hry, vyrábali šarkany. Na záver zborového dňa prijalo pozvanie profesionálne husľovo-klavírne duo IL DUETTO, v zložení Zuzany Oráčovej a Andyho Beleja. Sme vďační za všetkých, ktorí sa podieľali na príprave zborového dňa a veríme, že tento deň bol požehnaním a obohatením pre celý cirkevný zbor i hostí, ktorí sa na ňom zúčastnili.

I. Pelachová

Zlatá confirmácia

... písal sa rok 1968 /26. máj/, keď v ev. chráme Božom v Dovalove bolo confirmovaných 26 confirmandov bratom farárom Štefanom Mosným. Odvtedy prešlo 50 rokov. 10. júna 2018 sme sa zišli na slávnostných službách Božích pri príležitosti „Zlatej confirmácie“. „Toto je deň, ktorý učinil Hospodin, jasajme a radujem sa v ňom!“ (Ž 118, 24)

Pre nás, 12 jubiliujúcich confirmandov, ktorí sme sa zišli, to bola príležitosť poďakovať pánu Bohu za milosť, vedenie, pomoc a ochranu, ktorú sme mohli cítiť počas 50 rokov. Uvedomili sme si, že to, že sme sa v chráme Božom stretli, nie je samozrejmé, ale Božia milosť, pretože mnohí z nás sa tejto chvíľe nedožili: Marta Sajtáková, Pavol Šintaj, Ján Dúbravec, Miroslav Kriško, Dušan Surovček, Jaroslav Cibuľa, Vladimír Maduda. S pokorou, láskou a úctou sme si na nich spomenuli. V živote človeka sú aj chvíľe smútku, bolesti, radosti, úspechy, sklamania, vzostupy a pády, ale my vieme, že len s Božou pomocou sa dá všetko ľahšie preniesť, pretože VIERA v trojediného Pána Boha – ktorú nám ako deťom naši rodičia dali, je ten najväčší dar, aký sme mohli v živote prijať.

E. Švihrová

Slávnosť confirmácie

Dňa 27.5.2018 bola v našom cirkevnom zbore slávnosť confirmácie. Štyria confirmandi Tamsin Anna Lubinda, Anna Kovačičinová, Gabriel Bede a Lucia Dúbravcová boli prijatí medzi dospelých členov cirkvi za prítomnosti pána farára, rodičov, príbuzných a ostatných veriacich.

Po dvoch rokoch prípravy potvrdili svoju krstnú zmluvu a sľúbili vernosť Bohu i cirkevnému zboru. Skúšanie bolo pre všetkých ľahké. Kázeň začal pán farár vtipom „Viete, ako z kostola vyženiete kostolné netopiere? Vyconfirmujete ich!“. Potom priali confirmačné požehnanie a zaspievali dorastovú pieseň.

Po príhovore zborovej dozorkyne zaspieval pieseň aj spevokol. Po svedení confirmandi prvýkrát pristúpili k Večeri Pánovej. Celá slávnosť bola ukončená hymnou Hrad prepevný. Nakoniec nescelo chýbať spoločné fotenie pred kostolom.

A. Kovačičinová

Stretli sme sa s jubilantmi

V našich spomienkach sa nájdu krásne prežité roky, aj smutné okamihy. Jednou z pekných spomienok je aj stretnutie s našimi jubilantmi, členmi a členkami nášho cirkevného zboru. Stretnutie sa konalo 17. júna 2018 v našom zborovom dome. Na spoločné stretnutie prišlo 18 jubilantov. Prebiehalo to vo veľmi milej atmosfére. Dorast aj mládež nám ho obohatili piesňami, hrou na gitare a prednesom básne. Členky zborovej diakonie pripravili pre všetkých občerstvenie. Zvestovaním slova Božieho sa oslávencom prihovoril brat farár Daniel Hanko. Jubilanti pri príležitosti svojho sviatku dostali malé pozornosti: kvietok a knihu s venovaním.

Hudba a spev sú liekmi na mnohé trápenia a problémy duše človeka. A tak sme sa rozlúčili spevom duchovných piesní, priáním Božieho požehnania, aby sa v srdciach všetkých ľudí natrvalo usídlila láska, aby boli obdarení zdravím a mali veľa sily do ďalších dní života.

M. Maláriková

Stretnutia starších zboru

V jeseni nášho života akosi podvedome cítime, že sa mnohé udialo a toho, čo zostáva, už nie je až tak veľa. To však neznamená, že ten čas nemôže byť vzácný a radostný. Práve naopak. Svoju životnú múdrosť smieme zužitkovať a byť ňou užitočnými nielen pre seba, ale aj pre svoje okolie. Je to čas, keď si smieme organizovať svoj čas, ako chceme a prispôbiť ho aktuálnym potrebám. Vnímať a precítiť každú takúto chvíľu smieme bez zhonu a stresu pracovného tempa.

Podobnú chvíľu ponúkame vám, starším členom a členkám cirkevného zboru, na „stretnutiach starších“ u nás v zborovom dome, jedno dopoludnie v mesiaci. V príjemnom prostredí si spoločne oddýchame, zaspievame, vypočujeme Slovo Božie a porozprávame sa. Takéto stretnutia sme tohto roku mali už tri – v októbri, novembri a decembri. Najbližšie stretnutia starších zboru sa budú konať v zborovom dome o 10.00 h 17. januára, 14. februára a 21. marca. Srdečne teda pozývame všetkých starších členov zboru. Záujemcov na stretnutie dopravíme autom. Potrebné je len v predstihu informovať členky zborovej diakonie alebo br. farára.

Seniorsky vek nemusí byť len časom individuálneho osamoteného prežívania, smie byť aj obdobím spoločenstva v kruhu bratov a sestier vo viere. Plody jesene života človeka mávajú neraz aj trpkú príchuť. Aj to chceme v tomto spoločenstve niesť. Rovnako tiež radosť, ktorá sa v spoločenstve násobí. Vďaka za každý nový deň a v ňom prejavenu Božiu milosť.

M. Maláriková

Stretnutie mužov

Čo bude po smrti? To bola otázka, na ktorú sme hľadali odpoveď počas stretnutia mužov Liptovsko-oravského seniorátu. Približne 70 mužov sa vo štvrtok večer 27. septembra stretlo u nás v zborovom dome v Dovalove. Hľadaním odpovede nás sprevádzal br. farár a konsenior M. Grega z Párnice tak slovom, ako aj počas diskusie. Na spoločnom stretnutí sa zúčastnili predovšetkým muži stretávajúci sa pravidelne v zboroch seniorátu. Jednu takúto skupinu tvoria aj muži z nášho zboru stretávajúci sa raz za dva týždne.

D. Hanko

Zo života seniorátu

V Hybiach bol inštalovaný nový senior

Slávnosťou inštalácie bol dňa 28. októbra 2018 do úradu seniora Liptovsko-oravského seniorátu uvedený hybský farár Stanislav Grega. Slávnostný akt vykonal biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol. Slávnosť prebehla za účasti farárov i ďalších bratov a sestier z celého seniorátu i hostí z iných seniorátov.

Brat biskup v inštaláčnom príhovore na slová proroka Jeremiáša 1, 4 – 10 zdôraznil, že v službe seniora je potrebné stať preniknutý Božím slovom. Po inštaláčnych otázkach a sľube mu odovzdal Zápisnicu o zvolení za seniora Liptovsko-oravského seniorátu a vyhlásil ho za seniora.

Primátor mesta Liptovský Hrádok Branislav Tréger zaželel novozvolenému seniorovi, aby spájal ľudské srdcia. Dozorca rodného cirkevného zboru brata seniora Marhaň a zástupca dozorcú Šarišsko-zemplínskeho seniorátu Radoslav Brehuv pripomenul, aby sa brat senior v službe nebál a zároveň aby nezabudol na svoju rodinu. Dozorca cirkevného zboru Hybe Ondrej Mrlían sa v rámci svojho príhovoru za brata seniora pomodlil. Senior Gemerského seniorátu Radovan Gdovin označil Stanislava Gregu za moderného farára, ktorému nie sú cudzie výtvarné techniky. Pripomenul, že najvyšším cieľom má byť vždy Kristus. Bývalý farár brata seniora v jeho rodnom zbore, terajší senior Tatranského seniorátu Jaroslav Matys, zdôraznil potrebu príspeieť k jednote cirkvi. Svojho otca pozdravil z videozáznamu aj syn Samko, ktorý je momentálne na študijnom pobyte v zahraničí. Doterajšia sestra seniorka Katarína Hudáková sa zamyslela nad tým, čo má novému seniorovi odovzdať. Nemôže to byť seniorát, keďže ho nevládni. Nemôže to byť ani pomyselné žezlo, pretože v cirkvi nie je úrad moci. Nemôžu to byť ani skúsenosti, aspoň nie jednorazovo. Možno ich iba odovzdávať. Môže to byť však niekoľko rád, predovšetkým: zachovaj si pokoru a bázeň pred Bohom. Slávnosť sprevádzala spevom hudobná formácia KVD. Jej klavirista Martin Tipul sprevádzal služby Božie aj hrou na organe. Vysoká úroveň slávnosti bola podčiarknutá i videozáznamom, ktorý vyhotovil domáci cirkevný zbor. Na záver sa v kultúrnom dome konala slávnostná recepcia pre všetkých hostí. Stanislav Grega je zborovým farárom v cirkevnom zbore Hybe od roku 2005. Od roku 2008 vykonával funkciu konseniora Liptovsko-oravského seniorátu. Vo funkcii nahradil Katarínu Hudákovú, zborovú farárku v cirkevnom zbore Liptovský Ondrej, ktorá ju zastávala dve funkčné obdobia, teda 12 rokov. Cirkevno-právne predpisy nedovoľujú túto funkciu zastávať viac ako dve funkčné obdobia za sebou. *P. Taját – zb. farár v CZ Liptovský Ján*

Aké dobré je, keď sa dorast spolu stretáva

Túžba vytvoriť priestor pre mladých členov cirkevných zborov s cieľom zažiť spoločenstvo, duchovne rásť vo viere a spoznávať ďalších mladých ľudí dostala pred niekoľkými rokmi podobu spoločných stretnutí dorastencov na území Horného Liptova. Avšak až začiatkom nového školského roka 2018/2019 dostali dovtedy sporadické stretnutia šat mesačnej pravidelnosti. V druhej polovici mesiaca sa viac ako 120 mladých ľudí z cirkevných zborov od Važca až po Liptovský Mikuláš stretlo v Pribylíne a Uhorskej Vsi. Dva piatkové večery boli naplnené duchovným programom pozostávajúcím z piesní, modlitieb

a slova, ako aj rozličných zábavných aktivít. Pomocou známych sloganov boli účastníkom priblížené biblické pravdy, konkrétne význam a dôležitosť spoločenstva a poukaz na nové myslenie, ktorým veriaci posudzuje život a veci v ňom. Je potešením pre mnohých, že dané stretnutia našli obľubu medzi mladými a veríme, že budú aj duchovným prínosom pre jednotlivé cirkevné zbory a tak aj Kristovu cirkev. Veríme, že tento spôsob práce s mladými ľuďmi v senioráte nájde podporu aj medzi staršou generáciou minimálne v modlitebnom zápase.

D. Hanko – zb. farár

Domáce služby Božie pri štedrovečernom stole 2018

(Pred večerou, pred preberaním darčiekov, pod vianočným stromčekom – vedie hlava rodiny.)

V mene Boha: Otca, Syna i Ducha Svätého. Amen.

Milá moja rodinka, ani sme sa nenazdali a prešiel rok. Práve podľa toho, ako rýchlo prídu opäť narodeniny, leto či Vianoce vidíme, ako čas rýchlo plynie. Tak veľa sa toho aj v ostatnom roku udialo, tak veľa sme vykonali, stratili, ale i dostali. Kadečo sa vo svete či v našej rodine zmenilo, ale znova sa stretáme pri zvesti, ktorá je tá istá. Už po stáročia zaznieva znova a znova ľuďom, raz šťastným inokedy nešťastným, raz v mieri inokedy vo vojne, raz v chudobe inokedy v blahobyte. Zaznieva a oznamuje stále trvajúcu Božiu lásku a Boží záujem o nás. A tak je to i dnes. Aj do našich životov vstupuje dnes Pán Boh s posolstvom lásky, ktoré je podoprené darom Jeho Syna. Ježiš Kristus prišiel, aby nás zachránil z nestálosti a vírov časného života a daroval nám večnosť. K Nemu sa i uprostred našich zápasov upneme, Jemu ďakujeme, Jeho vítajme a Jeho dnes oslavujeme. Veď je to tá najkrajšia správa, akú môžeme my, ľudia 21. storočia počuť.

Pieseň ES č. 41 – Čas radosti, veselosti

Evangelium podľa Lukáša 2. kapitola, verše 2 – 14:

„V tých dňoch vyšiel rozkaz od cisára Augusta popísať celý svet. Tento prvý popis bol vtedy, keď sýrskym vladárom bol Kyrenios. Išli preto všetci, aby sa dali zapísať, každý do svojho mesta. Vybral sa teda aj Jozef z Galiley z mesta Nazareta do Judska do mesta Dávidovho, ktoré sa volá Betlehem, pretože bol z domu a z rodu Dávidovho, aby sa dal zapísať so svojou snúbenicou Máriou, ktorá bola v pozeňnanom stave. Keď tam boli, naplnili sa dni, aby porodila. I porodila svojho prvorodeného syna, obvinula Ho plienkami a uložila v jaslách, lebo v nocľahárni pre nich nebolo miesto. A boli v tom kraji pastieri, ktorí nocovali na poli a strážili si v noci stádo. A hľa, anjel Pánov postavil sa vedľa nich a sláva Pánova ich osvietila. I báli sa bázňou veľkou. Ale anjel im povedal: Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán. A toto vám bude znamením: nájdete nemluvniatko, obvinuté plienkami, ležať v jaslách. A hneď s anjelom sa zjavilo množstvo rytierstva nebeského, ktorí chválili Boha a volali: Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!“

Aby sme si počuté Božie slovo aj srdcom privlastnili skrze vieru, vyznajme ju spoločne slovami **Apoštolského vierovyznania:**

Verím v Boha Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme.

Verím v Ježiša Krista, Syna Jeho jediného, Pána nášho, ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie panny, trpel pod Pontským Pilátom, ukrižovaný umrel a pochovaný bol; zostúpil do pekiel, v tretí deň vstal z mŕtvych, vstúpil na nebesá, sedí na pravici Boha Otca všemohúceho; odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych.

Verím v Ducha Svätého, svätú cirkev všeobecnú, spoločenstvo svätých, hriechov odpustenie, tela z mŕtvych vzkriesenie a život večný. Amen.

Deti môžu predniesť básničku alebo modlitbičku. Napr:

Daj, Boh, šťastia tejto zemi, všetkým ľuďom v nej.
Nech im slnko jasne svieti každý boží deň.
Nech ich sused v láske má, nech im priazeň, pokoj dá.
Daj, Boh, šťastia tejto zemi, všetkým ľuďom v nej.

Dopraj, Bože, svojmu dielu večné trvanie.
Nech sa samo nezahubí, všetci prosíme.
Rybám čistej vody daj, vtáctvo a zver zachovaj.
Dopraj, Bože, svojmu dielu večné trvanie.

Daj, Boh, šťastia celej zemi, všetkým národom.
Nech im svetlo hviezd lásky ožiaruje dom.
Hladným chleba dobrého, chorým zdravia pevného.
Daj, Boh, šťastia celej zemi, všetkým národom.

Skloňme sa a takto sa pomodlime:

Láskavý náš nebeský Bože, ďakujeme Ti, že prichádzaš do dnešnej doby, do nášho sveta, do našej krajiny, do našej cirkvi, do našej rodiny i do nášho života a prinášaš posolstvo lásky, ktorú dokazuješ darom svojho Syna. Dnes je malým dieťaťom, no predsa je našim Záchrancom. Veď je to predivný Radca, mocný Boh, Otec večnosti i Knieža pokoja. Ďakujeme za všetky dary, ktoré nám v Ňom dávaš, nadovšetko dar spasenia a večného života. Prosíme Ťa, daj, aby sme Teba i Tvojho Syna radostne víтали, svoje srdcia i domovy Mu otvárali a urobili Ho Pánom nášho života, nechali sa Ním viesť a spoľahli sa na to, že pod Jeho vedením dosiahneme raz večný život v nebi. Amen.

Otče náš, ktorý si v nebesiach! Posväť sa meno Tvoje! Príd' kráľovstvo Tvoje! Buď' vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi! Chlieb náš každodenný daj nám dnes! A odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojim! I neuvod' nás do pokušenia! Ale zbav nás zlého! Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc, i sláva naveky. Amen.

Sláva Bohu: Otcu, Synu i Duchu Svätému, ako bola na počiatku, i teraz, i vždy, i na veky vekov. Amen.

Na záver si ešte spoločne zaspievajme pieseň „Tichá noc“ (ES č. 60).

A teraz už **milosť Pána nášho Ježiša Krista a láska Božia a účasť Ducha Svätého so všetkými nami. Amen.**

Služby Božie počas vianočných sviatkov

23. 12. o 10:00 – 4. adventná nedeľa /Spoveď a Večera Pánova po skončení služieb Božích/

24. 12. o 17:00 – Štedrovečerné služby Božie

25. 12. o 10:00 – 1. slávnosť vianočná – Slávnosť narodenia Krista Pána

26. 12. o 10:00 – 2. slávnosť vianočná

30. 12. o 10:00 – nedeľné služby Božie

31. 12. o 18:00 – služby Božie na záver občianskeho roka

1. 1. o 10:00 – novoročné služby Božie

6. 1. o 10:00 – služby Božie – Zjavenie Krista Pána

Iné oznamy:

Aj tvoja krv môže zachrániť život

18. marca 2019 od 7:30 darovanie krvi v zborovom dome

Cirkevný príspevok za r. 2019

Od 5. januára – 23. februára 2019 bude možnosť uhradiť cirkevný príspevok v čase od **13:00 – 15:00**. Zároveň prosíme tých členov cirkevného zboru, ktorí tak neurobili v r. 2018, prípadne aj v rokoch pred tým, aby si podlžnosti vysporiadali. Činnosť cirkevného zboru je financovaná predovšetkým z príspevkov jeho členov.

Dovalovské Mosty: Vydáva Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Liptovský Hrádok – Dovalovo **Adresa redakcie:** Evanjelický farský úrad, Dovalovo 144, 033 01 Liptovský Hrádok
Kontakt: 044/522 29 21, ecavdovalovo@gmail.com, www.dovalovo.ecavlos.sk, SK 84 0900 0000 0051 4967 6984

Zodpovedný vedúci vydania: Mgr. Daniel Hanko – zborový farár **Grafická úprava:** Mgr. Daniel Hanko – zborový farár **Textová korektúra:** Mgr. Alexandra Chomová, PhD.
Časopis je nepredajný, ale ak by ste chceli prispieť na vydávanie ďalších čísel, budeme Vám vďační za Vaše finančné príspevky, modlitby a ochotu.

Ochotnícky súbor ahoj v spolupráci s evanjelickým cirkevným zborom L. Hrádok - Dovalovo
Vás pozývajú na vianočné divadelné predstavenie

Červené čižmičky

Prajeme pokojnú a šťastnú vianočnú noc a krásne vianočné sviatky.

Dátum: 23. 12. 2018

Čas: 16:00 hod.

Miesto: Kultúrny dom Dovalovo

Vstupné: dobrovoľné

